Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען — הייַנט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 25 | Łódź, Środa 29 stycznia 1930 | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כט טבת תר"צ | Nr. 25

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אנגענומען דעם בודזשעט אין דער 3 לעזונג

אויך אנגענומען עטליכע יודישע פארשלאגען

װארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

די בודזשעט-קאמיסיע פון סיים האט היינט ווי-טער בעטראכט די בודזשעט-פרעלימינארען.

אין דער ערשטער רייה איז בעהאנדעלט געווא-רען דער בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום.

די קאמיסיע האט ווידער געשטראכען 3 מיל-יאן פון דיספאזיציע-פאנד, 1 מיליאן פון פראפא-גאנדע-פאנד, און דערפאר אנערקענט 1 מיליאן אויפן רעפרעזענטאנץ-פאנד.

די בודזשעט-קאמיסיע האט אויך נישט צוריק-געשטעלט דעם דיספאזיציע-פאנד פון קריגס-מיני-סטעריום.

אין איין פרט איז די היינטיגע זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע געווען ספעציעל אינטערעסאנט פאר די יודען: דערמיט, וואס עס זענען צ. א. אנגע-נומען געווארען עטליכע יודישע פארשלאגען.

אזוי, למשל, זענען פאר די פראפעסיאנעלע שולען בעשטימט געווארען 50 טויזענד זלאטעס; פאר אומפראצענטועלע הלוואות פאר גמילות-חסדים קאסעס — 75 טויזענד זלאטעס; און 24 טויזענד זלאטעס פאר טויב-שטומע יודען.

דאנעגען איז ארונטערגעפאלען דער פארשלאג וועגען פופציג טויזענד זלאטעס פאר יודישע סעמי-נארען.

דעפ. ראזמארין'ס פארשלאג וועגען פערקלע-נערן די הויך פון אומ-אידשטייער איז אפגעווארפן געווארען.

לסוף איז דער בודזשעט אנגענומען געווארען אין דער דריטער לעזונג.

װארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

הגם דער מיניסטער זאלעסקי האט געראט ער-קלערט, אז אויב דער סיים וועט פערקלענערן דעם דיספאזיציע-פאנד פון אויסערן-מיניסטעריום, וועט ער, מיניסטער זאלעסקי, ציהען דערפון די קאנסע-קווענצען, — האט דאך די סיים-קאמיסיע פערקלע-נערט דעם בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום אויף צוויי מיליאן זל.

די לאגע ווערט דעריבער בעטראכט פאר זעהר קאמפליצירט, און מ'ריכט זיך אויף דער דימיסיע פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי.

ווי מ'גיט איבער, זאל פרעמיער בארטעל פרובען ווירקען אויף זאלעסקי'ן, ער זאל אפווארטען מיט זיין דעמיסיע-בעשלוס, ביז די גאנצע פראגע וועט בעטראכט ווערען דורכ'ן סיים.

מארשאל פילסודסקי קאנפערירט

מיט מין. זאלעסקי, פרעמיער בארטעל און דעפ. סלאוועק

װארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

היינט האט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי בעזוכט דעם מארשאל פילסודסקי.

שפעטער האבען איהם אויך בעזוכט דער פרע-מיער בארטעל מיט סלאוועק'ן.

ווי מען שמועסט, האט דער מארשאל געמאכט פארוואורפען דעם פרעמיער, הלמאי ער טרעט נישט ארויס שארף געגען סיים.

דעפ. ליבערמאן טענה'ט זיך אויס

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קאנסטיטוציע-קאמיסיע

װארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קאנסטי-טוציע-קאמיסיע, וואס דעבאטירט איצט וועגען דער רעוויזיע פון דער קאנסטיטוציע, האט געהאלטען א רעדע דער דעפ. ליבערמאן (פ.פ.ס.) וועלכער האט צ. א. געזאגט:

„דיקטאטארען האבען בטבע ליב צו לעגאליזי-רען דעם ענין-דיקטאטור. אזוי, למשל, האט א מבזה שטענדיג דעם ציל צו ווערען א געזעצליך קינד"...

לסוף האט דעפ. ליבערמאן דערקלערט, אז זיין קלוב וועט שטימען געגען דעם געזעץ-פראיעקט.

אן ענהליכע דערקלערונג האט אויך געמאכט דער פארשטעהער פון אוקראינישען קלוב.

סאוועטען גרייטען צו אן אנפאל אויף בעסאראביען?

בוקארעשט, 28. (ספ. טעל.) א געוואל-דיגע סענסאציע האט ארויסגערופען א ידיעה פון איניגע היגע צייטונגען, וועלכע האבען פערעפענט-ליכט אן ערקלערונג פון גענעראל דראגו, דעם הויפט-קאמאנדיר איבער דער רומענישער ארמעע אין בעסאראביען, דער גענעראל דראגו זאל האבען געזאגט בעווייזען, אז די סאוועטען גרייטען צו א בעוואפענטען אנפאל אויף בעסאראביען. כדי אפצווייזען די דאזיגע פראווינץ פון רומעניען און זי צוריק פעראייניגען מיט רוסלאנד.

פיל מענשליכע קרבנות

פון שטורמס און פערפלייצונגען אין איראפא

לאנדאן, 28. (ספ. טעל.) צוליב די אויסער-געוועהנליכע שטורעמס און פערפלייצונגען האט צו דרום פון מאנטשעסטער געפלאצט א דאמבע, און 2 דערפער זענען פולשטענדיג פערגאסען געווארען מיט וואסער. די בעפעלקערונג האט זיך בעהיטען צו ראטעווען.

ליסאבאן, 28. (ספ. טעל.) איבער פארטוגאל דורכגעגאנגען שווערע שטורעמס און פערפלייצונגען, וועל-כע האבען אנגעמאכט קאלאסאלע שאדענס. פון גאנצען לאנד מעלדעט מען פון פיל קרבנות, וועלכע זענען אומגעקומען פון שטורעם.

מאדריד, 28. (ספ. טעל.) גאנץ צפון-מערב שפאניען ליידט אויסערגעוועהנליך פון שווערע שטו-רעמס. בלויז נעכטיגען טאג זענען 3 פישער-שיפען אונטערגעגאנגען און פופציג מאן זענען דערטרונקען געווארען.

רוים, 28. (ספ. טעל.) פון גענוא מעלדעט מען, אז צוליב די כסדרדיגע רעגענס איז נעכטען א פינף-שטאקיגע הויז פון אייזען און בעטאן אונ-טערגעשוועמט געווארען און איז איינגעפאלען אויף א קארטען-הייזעל. די ארבייטער האבען דאן, צום גליק, זיך געפונען אויף מיטאג.

אין קאמפאניא-דארענא האט זיך א גרויסער ערד-ווארף ארויסגערוקט און געצליך פערשיט די מינע-טערישע געביידעס. דארט זענען פערהאן פיל קרבנות.

אויפ'ן וועג צו א קראנקען רבי

אויטא-קאטאסטראפע מיט א יודישען דאקטאר

לעמבערג, 28 (טעלעפאניש). נעכטען ארום 6 אין אווענד איז נישט ווייט פון ראווא-רוסקא פארגעקומען א שוידערליכע אויטא-קאטא-סטראפע, פון וואס עס זענען אומגעקומען צוויי מענשען.

נעכטען נאכמיטאג איז צום היגען בעקאנטען אינטערניסט ד"ר זעלצער געקומען א שליח פון מאגערובער רבי, כדי דעם דאקטאר אראפברענ-גען קיין מאגערוב צום קראנקען רבי.

ארום 3 נאכמיטאג האט דער דאקטאר צוזא-מען מיט'ן שליח און זיין שאפער זיך ארייגעזעצט אין אן אויטא און אפגעפאהרען קיין מאגערוב.

נישט ווייט פון ראווא-רוסקא איז א שנעל-צוג מיט דער גאנצער קראפט ארויף אויפ'ן אויטא און איהם פולשטענדיג צושמעטערט.

ד"ר זעלצער מיט'ן שאפער זענען דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט. דער שליח פון רבי'ן, דער יוד שמואל משה, איז על פי נס ניצול געווארען און איז אפגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

די ידיעה פון טויט פון ד"ר זעלצער האט דא ארויסגערופען א גרויסען טרויער.

א סקאנדאל אין ליטעראטען-פעראיין

פאר דער פארלעזונג פון ד"ר י. ג. שטיינבערג

װארשא, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) היינט אין אווענד האט אין ליטע-ראטען- און זשורנאליסטען פעראיין געזאלט פאר-קומען א פארלעזונג פון ד"ר י. ג. שטיינבערג, דער געוו. פאלקס-קאמיסאר פאר יוסטיץ אין דעם ערשטען ראט פון די רוסישע פאלקס-קאמיסארען, וועלכער וויילט איצט אין ווארשא אלס גאסט.

איידער דער רעפערענט האט געזאלט פארקו-מען, איז אין פעראיין געקומען א גרופע יונגע-לייט, וועלכע האבען זיך גענומען סקאנדאלעווען, ווארפען שטינק באמבעס, פערפוילטע אייער א.ז.וו.

אזוי-ווי מ'האט זיי בשום אופן נישט געקענט בערוהיגען, האט מען געקלונגען נאך פאליציי.

די יונגע לייט האבען דאן אויסגעבראכען עטליכע שויבען און אנגעמאכט א חורבן אין בופעט.

פאליציי האט פערנומען עטליכע פערזאן.

אנפאל אויפ'ן צוג ווארשא — קאטאוויץ

װארשא, 28. (טעלעפאניש). אינ'ם צוג ווארשא—קאטאוויץ אין א קופע 2-טער קלאס, בעת דארט האבען זיך געפונען נאר 2 פאסאזשירען, האט זיך ארייגעריסען עפעס א יונגער פארשוין, און אויסשיסענדיג פון א קינדערישען פיסטאלעט אין דער לופטען, האט ער געפאדערט פון פאסאזשיר אלטער אורבאך (פון וולאצלאוועק) אז ער זאל איהם געבען געלד.

אורבאך האט דערלאנגט דעם אנפאלער פינף זלאטעס און ערקלערט, אז מעהר האט ער נישט ביי זיך קיין געלד.

דער אנפאלער איז דאן צוגעגאנגען צו אור-באך'ן און איהם אנגעהויבען רעווידירען, אבער אין דעם איז אין קופע אריינגעקומען דער קאנדוק-טאר, וועלכער האט באלד דעם פערשוין ענטוואר-פענט און אויף דער סטאציע טשענסטאכאו איהם איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פאליציי.

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען הייסט דער אנ-פאלער אלאיזי זוויאנזעק, 26 יאהר אלט פון אויבער-שלעזיען.

אויסער דעם פיסטאלעט האט מען נאך ביי איהם געפונען א שטיק אייזען.

דער
דאמען-שניידער-אטעליער
מ. גורט
איז פון פיעטריקאווער 59
איבערגעטראגען געווארען אויף
פיעטריקאווער 109

י.ס.ד.א.פ. „פועלי-ציון" לאדזער ארג. קינא ערא (פלארא) זאוויטשא 22
חברים ארבייטער און ארבייטערינס!
מיר רופען אייך צו קומען אויפ'ן גרויסען מיטינג, וואס קומט פאר שבת, דעם 1-טען פעברואר ד. י. פינקטליך 10 א זייגער פריה, א. ד. ט.
„די פערברעכערישע קאמפס-מעטאדען פון בונד געגען די פועלי-ציון"
1) דער בונדישער קולטור-אמט ווארפט ארויס די פראפ. ארבייטער-פעראיינען פון מעטאל און הויז-דינערינס אויפ'ן גאס 2) דער שענדליכער אנפאל פון בונד אויף די פליישער און טראנספארט-ארבייטער.
ארויסטרעטען וועלען די ח"ח ראטמאן ב. שאפירא, בראנד, סטאלארסקי, ראזענבערג. אין נאמען פון די פראפ. פעראיינען וועלען ארויסטרעטען פון מעטאל: טאבאקסבלאט, פליישער-פעראיין: משה קארפעל, טראנספארט-פעראיין: שיע קירשענבוים, פון הויז-דינערינס: ח'טע טשאפליצקא.
ארבייטער און ארבייטערינס, קומט מאסענווייז און פראטעסטירט גע-גען דער הפקרות פון בונד. בילעטען צו 25 גר. צו בעקומען אין די פראפ. פעראיינען און אין טאג פון מיטינג ביי דער קאסע פון פלארא.
בעמערקונג: דער זאל טוט פריה אפגעשלאסען ווערען. חברים קומט פינקטליך.
לאדזער קאמיטעט.

א געוועלב
אין א רוג מיט 2 שויפענסטער, גאנץ ביליג אפצוגעבען. צו ערפאהרען דרעוונאווסקא 34, ביי שיינעק, פון 5 ביז 7 אווענד. 4169

א נייער שווייצארישער
לוקסוס-וועש
פאטעפאן!
אין גוטען צושטאנד
ביליג צו פערקויפען.
וואלבארניא 16, וו. 9.

„OAZA" 18 נארוטאוויטשא 18 „אאזא"
שבת, דעם 1. פעברואר ד. י., 10 א זייגער אווענד קומט פאר
א גראנדיעזער קאנצערט-ראוט
פערבונדען מיט א זעהר אינטערעסאנטען פראגראם.—מ'נעהמען אנטייל די בעסטע ארטיסטישע קרעפטען / פערשידענע אטראקציעס / טענץ ביז'ן דערפריה.
די גאנצע הכנסה געהט לטובת דעם בית היתומים, זגערזשער 40
געטראנקען אין די ווייטערדיגע אנאנסען און אפישען.
איינטריט-בילעטען צום פרייז פון 3 זל. צו בעקומען אין קאנצעלאריע פון בית היתומים (זגערזשער 40) פון 10 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.

זארג פון די אמעריקאנער יודען פאר די ברידער אין פוילען

דער מעמאריאל פון דער „פעדעראציע פון פוילישע יודען" צום פוילישען אמבאסאדאר אין די פעראייניגטע שטאטען

נ י ו - י א ר ק, (יט"א).

אין מעמאריאל פון דער „פעדעראציע פון די פוילישע יודען" אין די פעראייניגטע שטאטען צום פוילישען אמבאסאדאר אין וואשינגטאן טיטוס פיליפאוויטש, וועגען וועלכען די יט"א האט שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט ווערט געזאגט:

איינע פון די ערשטע האנדלונגען פון דער נייער פוילישער רעפובליק איז געווען איינצופיהרען אין דער קאנסטיטוציע די גאראנטיע פון ציווילע פרייהייט און אפשאפען אלע צארישע בעגרענצונגען, וואס האבען דער פרייהייט געשטערט. אבער נישט קוקענדיג אויף די אויסדריקליכע בעשטימונגען פון דער קאנסטיטוציע, ווערען פערשידענע

אלטע בעגרענצענדע געזעצען

געגען יודען, געזעצען, וואס זענען איבערגעבליבען פון דער צייט פון צארישען רוסלאנד אויסגעטיילט אלס גילטיג און בענוצט געגען די יודען. עס איז נישטא קיין איינהייטליכקייט אין בעצוג צו די דאזיגע פעראָרדנונגען. אין דער צייט, ווען איין מיניסטעריום בעהויפטעט, אז זיי זענען אפגעשאפען, טייטשט יעדער אויס אן אנדער מיניסטעריום אלס גרונד צוצונעהמען בא יודען זייערע רעכט. אין אין הסכם מיט'ן גייסט פון דער פוילישער קאנסטיטוציע האפען מיר, אז א"ער עקסעלענץ וועט מיט אונז איינשטימען, דאס אזא שטעלונג איז שעדליך.

עקאנאמיש עהט אויס

די לאגע פון די יודען אין פוילען טראגיש

ווי וועגען עס איז אין דער געשיכטע פון אונזער מוטערלאנד. מיר פערשטעהען גאנץ גוט, אז די מלחמה האט איבערגעלאזען נאכוועהענישען פון נויט און עקאנאמישער צושטערונג און דאס איז טיילווייז די סיבה פון איצטיגען צושטאנד. אבער דער גורל פון יודישע בירגער אין פוילען ווייזט אוים צו זיין פיל גרויזאמער ווי דער גורל פון נישט-יודישע בירגער. און דאס געשעהט צוליב פאלגענדע אורזאכען:

1) דאס שטייער-סיסטעם איז צוזאמענגעשטעלט און ווערט אויסגעפיהרט אויף אזא אופן, אז די יודען ליידען דערפון אמשטארקסטען, הגם זיי געהערען צום אמווענינסטענס פראפיטירענדען טייל פון דער בעפעלקערונג.

2) דאס שטענדיגע וואקסען פון די קאאפעראטיוען מיט רעגירונגס-מאנאפאלען האט אוועקגענומען די מיטלען פון לעבען ביי טויזענדער יודען, וואס זענען פריהער געווען בעשעפטיגט אין די איבערגענומענע אינדוסטריען. דער פוילישער יוד פראטעסטירט נישט געגען קאאפעראטיוען, אויב זיי דינען דעם וואוילזיין פון גאנצען פוילישען פאלק. אבער

עס מוז עטוואס געטון ווערען פאר די טויזענדער יודען

וועלכע ווערען ארויסגעשטויסען פון עקאנאמישען לעבען. און ווידער גלויבען מיר, אז די יודען זענען בערעכטיגט צו פראטעסטירען, ווען די קאאפעראציאָן, וואס זענען אונטער דעם רעגירונגס-קאנטראל, האבען איינגעפיהרט א נישט-געשריבענעם געזעץ צו באיקאטירען יודישע אנגעשטעלטע. מיר ווייסען, אז ביים אפזאגען די דאזיגע אנגעשטעלטע ווערען אנגעגעבען אנדערע מאטיווען, ווי די אנגעהעריגקייט צום יודישען גלויבען. עס איז אבער קלאר פאר יעדען רעכטדענקענדען מענשען, אז די דאזיגע מאטיווען זענען נישט מעהר ווי תירוצים. דאס פערשווינדען אין דער ווירקליכקייט פון יודישען רעגירונגס-אנגעשטעלטען — טראָץ דעם גרויסען וואוקס פון דער אלגעמיינער צאהל פון רעגירונגס-אנגעשטעלטע איז א בעווייז, ווי חיים

די באיקאט-פאליטיק געגען יודען

איז געווען ערפאלגרייך אין איהרע בעמיהונגען.

דאס ענטוויקלען זיך פון רעגירונגס-קאאפעראציען האט נאטירליך, שאדען געברענגט אויך אנדערע היגזיכטען. די יודען, וואס זענען ביז איצט נישט לאנג צוריק געווען בעשעפטיגט מעהרסטענטיילס אלס סוחרים, זענען געצוואונגען צו זוכען אנדערע לעבענס-מיטלען. פוילישע רעגירונגס-מענשען האבען זיך אליין אויסגעדריקט, אז דער איינציגער אויסוועג פון דער איצטיגער סיטואציע איז, אז דער פוילישער יוד זאל אין גרעסערע צאהלען זיך נעהמען צו האנדווערקעריי און אינדוסטריע. די יודען האבען זיך דערצו גענומען און האבען געשאפען איינענע שולען, וואס אלעין געבען טעכנישע בילדונג. אבער

ליידער האבען זיי אנגעטראפען אויף שטערונגען

שוועריגקייטען זענען געמאכט געווארען דורך די רעגירונגס-אמטען, ווען די יודען האבען געוואלט עפענען נייע טעכנישע שולען. אויך האבען יודען געזעהן, אז עס איז בעשטימט א זעהר קליינע סומע אין רעגירונגס-בודזשעט פאר יודישע האנדווערקער-שולען. מיר ווייסען, אז אין ווארשא בעמיהט זיך דער „ארט" שוין זייט איניגע יאהרען צו עפענען א נייע האנדווערקער-שולע און האט נאך אלץ נישט בעקומען דערויף קיין ערלויבעניש פון דער רעגירונג.

חוץ דעם ווערט דער יוגנט פון די האנדווערקער-שולע זעהר אפט געמאכט זעהר שווער דורך געוויסע עקזאמענס, וואס ווייזען אוים צו זיין געצילט מעהר צו אונטערדריקען די שילער ווי פעסטצושטעלען זייער קענטעניש.

עס ווייזט אוים, אז עס עקזיסטירט נישט קיין גוטער ווילען ביי די מיניסטארען פון דער רעגירונג אין בעצוג צו יודישע מיטגלידער פון סיים. עס איז צו בעדויערען, וואס די מיניסטארען האבען זיך ענטזאגט צו פערהאנדלען מיט די יודישע רעלעגאטען. כאָטש זענען געווען אויפריכטיג און רערמאהנענדע בעשולדיגונגען, וועלכע האבען געצויגען אונזער אויפמערקזאמקייט, ווייל מיר זענען זיכער, אז אייער עקסעלענץ וועט מעהר אפשאצען אזא אפענהערציגקייט ווי צבועקישע ערקלערונגען. צווישען אלעלכע, וואס זעלען זיך בעטראכטען אלס פריינד איז אזא אויפריכטיגקייט פון פונדאמענטאלער נויטווענדיגקייט.

די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא איז אין איצטיגען מאמענט בעשעפטיגט מיט איניגע וויכטיגע טעטיגקייטען, וואס קענען פיל בייטראגען דעם וואוילזיין פון פוילען. איינע פון די אונטערנעהמונגען, וואס ווערט געפלאנט איז די שאפונג פון א „קאאפעראישאן", וואס זאל האבען די אויפגאבע צו

פערשטארקען דעם אימפארט און עקספארט-האנדעל צווישען אמעריקא און פוילען

דאס, וואס עס איז שוין פעהאן א „גוד-וויל-קאמפאניע" פון יודען און נישט-יודען פון פוילישע אפשטאמען אין די פעראייניגטע שטאטען, אין וועלכען די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא האט דאס בעזונדערע פערגעניגען מיטצומאכען, איז בלויז איינער פון די צייכענס פון א היין בלאט אין די פויליש-יודישע בעציהונגען.

כאָטש וואלטען זיך זעהר געוואונשען, אז די מיניסטעריען אין פוילען זאלען זיין אזוי גרייט צו ערטיילען זייער אויפמערקזאמקייט די יודישע מיטגלידער פון סיים. עס איז אונזער מיינונג, אז די רעגירונג דארף האבען אפענע און אפטע בעראטונגען מיט די יודישע מיטגלידער פון סיים.

אייזער פערענדיגען, ערלויבט אונז נאכאמאל אונטערשטרייכען, אז הויפטזעכליך דארף דער ענטערעס זיין געווענדעט צו דער פערלייכטערונג פון דער עקאנאמישער לאגע פון די יודען אין פוילען. עס איז

א צושטאנד וואס קאן נאר בעצייכענט ווערען אלס קאטאסטראפאל

אין צוזאמענהאנג דערמיט בעטען מיר אייך דערמאנען, אז עס זאל פון דער רעגירונג צוזאמענגערופען ווערען א קאנפערענץ, כדי צו בעהאנדלען די לאגע, ווי אזוי פערלייכטערען די עקאנאמישע לאגע פון די יודען אין פוילען. אין דער קאנפערענץ וואלטען אנטייל גענומען פארשטעהער פון דער רעגירונג און די געוועהלטע יודישע פארשטעהער פון סיים.

די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא וואלט צו אזא עקאנאמישער קאנפערענץ געהן געשיקט א דעלעגאציע און וואלט פארגעשלאגען מיטווירקונג, וואס ליגט נאר אין דער מעגליכקייט פון אמעריקאנער יודענטום. אזוי ווי די קאנפערענץ וואלט געטראגען אן עקאנאמישען כאראקטער, גלויבען מיר, אז עס וואלט נישט געווען קיין איינווענדונג געגען א אמעריקאנער דעלעגאציע.

מיר האפען, אז א"ער עקסעלענץ וועט אין גייסט פון פריינדליכער קאאפעראציע אויסאיבען דעם איינפלוס אויף די געהעריגע פאקטארען, אז דער צושטאנד אויף וועלכען מיר האבען אנגעוויזען, זאל אויסגעבעסערט ווערען צו דער צופרידענהייט פון יודענטום און פאר דעם פרעסטיזש פון פוילען.

דעם מעמאריאל האבען אונטערגעשריבען אין נאמען פון דער פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא: בנימין ווינטער (פארזיצער), ז. טיגעל (עקזעקוטיוו-דירעקטאר), סאל. האנעפעלד, הערמאן אבערמאן, ד"ר יוסף טענענבוים און יעקב לייבמאן.

טשיטשערין שווער קראנק

דאס געזעץ נאך זיין טאג-בוך

מאסקווע, 28. (ספ. טעל.) אין די קרייזען, וואס זענען נאהענט צו דעם פאלקס-קאמיסאריאט פאר אויסערן-ענינים, געהען ארום קלאנגען, אז דער געזונט-צושטאנד פון טשיטשערין'ען האט זיך שטארק פערערגערט, אזוי, אז יעדען טאג קען מען זיך ריכטען אויף א קאטאסטראפע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער פערטראָטער פון ג.פ.או. יאגאדא בעקומען אן אנאויפטראג ארויסצובעקומען פון טשיטשערינען זיין טאג-בוך. דאס דאזיגע בוך האט פאר דער סאוויעטישער מאכט א גרויסע בעדייטונג. דארט זענען נאטירט אלע געשפרעכען מיט לעניגען און אנדערע וויכטיגע געשעהענישען אין דער סאוויעטישער דיפלאמאטיע.

שפאנישער דיקטאטאר וויל זיך איבערצייגען,

צי ער געניסט פון צוטרוי פון דער ארמעי און פלאט

מאדריד, 28. (ספ. טעל.) פרימא דע ריווערא האט פערעפענטליכט א מאניפעסט, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז ער וויל מאכען א פרוב, צי די ארמעי און פלאט האבען צוטרוי צו איהם. 10 הויפט גענעראלען פון דער ארמעי, 3 אדמיראלען, דער הויפט-קאמענדאנט אין מאראקא, דער שעף פון דער זשאנדארמעריע און פרעזידענט פון אינוואלידען-פערבאנד דארפען אפגעבען ערקלערונגען, אז פרימא דע ריווערא האט נאך דעם צוטרוי פון דער ארמעי און פלאט.

אויב ער זאל דעם דאזיגען צוטרוי נישט האבען, איז ער ענטשלאסען אין 5 מינוט נאך דער ערקלערונג פון די דאזיגע פערזענליכקייטען פארצולעגען דעם קעניג די דימיסיע פון דער דיקטאטארישער רעגירונג.

„זאל די ארמעי און פלאט בעשליסען. שרייבט דער דיקטאטאר, צי פרימא דע ריווערא זאל בלייבען ביים רודער, אדער זאל אוועקגעהן אין שאטען":

ס'זענען שוין ארויסגעשיקט געווארען ענטשפרעכענדע צירקולארען, כדי צו געבען די מעגליכקייט, אז די דערמאהנטע פערזאנען זאלען אננעהמען א שטעלונג.

ערמארדעט און צוגערויבט 40.000 זל.

קאטאוויץ, 28 (ספ. טעל.) נעכטען ביינאכט איז אין קעניגסהוטע אויסגעפיהרט געווארען א רויב-אנפאל אויפ'ן מיטאינהאבער פון שלעזישען קרעדיט-פערבאנד, דאנציגער.

דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען דורך צוויי נישט-ענטדעקטע באנדיטען, וועלכע האבען דאנציגער'ן דערשאסען דורך 8 רעוואלווער-קוילען. דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען אין הויז אויף עק סאביעסקיעגא און פיאסטאווסקא, וואו דער ערמארדעטער האט געוואוינט. נאכ'ן אויספיהרען דעם מארד האבען די באנדיטען צוגערויבט ביי דאנציגער'ן א טעקע מיט 50 טויזענד זלאטיס און זענען צנטלאפען. ביז איצט איז די פאליציי נאך נישט געפאלען אויף די שפורען פון די באנדיטען.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראנקהייטען.

ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען. בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

עמפאנג פון דער חאס פון 3—5 נאכמיטאג.

1.200.000 פונט פאר'ן פונאנדערבוי פון ביירוטער פארט

דער קאנקורענץ-קאמף מיט חיפה

ביירוט, (י.ט.א.) די פראנצויזישע רעגירונג האט בעשלאסען צו אסיגנירען 1 מיליאן 200 טויזענד פונט אויף דעם פונאנדערבוי פון פארט אין ביירוט

די דאזיגע אקציע איז אונטערגענומען געווארען אוים מורא פאר קאנקורענץ מצד דעם חיפה'ער פארט.

די סירישע פרעסע טיילט מיט, אז עס איז וואהרשיינליך, אז די נאפט רעהרען פון מאסול וועלען פיהרען נישט קיין חיפה נאר צו איינעם פון די סירישע פארטען מעגליך קיין ביירוט.

די סירישע ציימונגען טיילען מיט, אז אויך די אמעריקאנער ווילען בעסער, אז די נאפט-רעהרען זאלען פיהרען צו א סירישען פארט.

אונרוהען אין אינדיען

לאנדאן, 28 (אטע). מען מעלדעט פון קאלקוטא, אז בעת דעם אונאפהענגיגקייטס-יום-טוב אין דאקא איז געקומען צו ערנסטע אונרוהען צווישען דער אינדישער און מוזולמענישער בעפעלקערונג.

עראפלאן מיט מענשען אריינגעפאלען אין ים

לאנדאן, 28 (אטע). פון ניו-יארק מעלדעט מען אז א פאסאזשיר-עראפלאן איז פון א גרויסער הויך אראפגעפאלען נעבען פליה-פלאץ פערזעקס, 4 פאסאזשירען און דער פליהער זענען דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט, דער עראפלאן איז פערברענט געווארען.

פאריז, 28 (אטע). דער פאסט-עראפלאן, וואס קורסירט צווישען דרום-אמעריקא און פראנקרייך איז פערלוירען געגאנגען נעבען טאנזשער. די אדורכגעפיהרטע זוכונגען האבען נישט געגעבען קיין רעזולטאטען, מען איז זיכער, אז דער עראפלאן איז בעת'ן שטורם אראפגעפאלען אין ים.

ענטדעקט א גרויסע קאקאין-אפערע

לעמבערג, 28 (טעלעפאניש) די אויספארשונגס-פאליציי אין לעמבערג איז געפאלען אויף די שפורען פון א קאקאין-אפערע, וועלכע האט אנגענומען א גרויסען פערנעהם. עס זענען ארעסטירט געווארען איגנאצי ראדוואנזער, ג. נאדעל, הערמאן שטייגער און אנדערע, וועלכע האבען זיך פערנומען מיט ברענגען גרויסע טראנספארטען קאקאין און אנדערע נארקאטיק מיטלען און זיי פערקויפען אין לעמבערג צו פערשידענע נישט-לעגאלע צוועקען.

רעגולירונג פון די קארן-פרייזען

בערלין, 28 (ספ. טעל.) מיט עטליכע טעג צוריק איז דערגרייכט געווארען א פערשטענדיגונג צווישען דער פוילישער אגרער-באנק און דער דייטשער אקצ. געזעלשאפט „געטריידע אינדוסטריע קאמיסיאן". די פערשטענדיגונג איז נוגע דעם רעגולירען די איינהייטליכע פרייזען פון קארן אויפ'ן עקספארט-מארק. דער איצטיגער אפמאך איז נאר א פראוויזארישער און האט פאר א ציל צוצוגרייטען די ענטגילטיגע רעגולאציע פון די פרייזען אויפ'ן עקספארט-מארק, וועלכע זאל אדורכגעפיהרט ווערען דורך די פוילישע און דייטשע עקספארטערען.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

פארעבשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. עמפ אויך אין לעמבערג, נבערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

לאדז, 29 יאנואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 29 יאנואר 1930

א זעלבסטשטענדיגע יודישע פאליטיק

מיט וועלכער פארטיי און מיט וועלכער רעגירונג זאלען מיר זיך פעראייניגען אין סיים?

פון דר. יעקב וויגאדסקי

דער עיקר ציל פון א יודישער פאליטיק אין די נעזעצגעבערישע מוסדות פון א קאנסטיטוציאנעלער לאנד איז — אויסקעמפען פאר יודען די בירגערליכע פאליטישע, און נאציאנאלע גלייכבערעכטיגונג אין לאנד.

אזוי ווי די האזיגע דערגרייכונג איז נויטיג נישט נאר פאר יודען, נאר אויך פאר דעם צוזאמענגיסען זיך פון אלע בירגער פון לאנד און דער אלגעמיין־מלוכה'שאפטליכער ארבייט פאר דער גוטער ענטוויקלונג פון לאנד, — איז קלאר, דאס אן אמת'ע יודישע פאליטיק אין פוילען, למשל, קען בשום אופן נישט שטעהען אין קיין שום סתירה צו אן אמתער פוילישער אלגעמיין־מלוכה'שאפטליכער פאליטיק!

און נאך איין פארבעמערקונג:

איטליכער יודישער דעפוטאט, ווי דער נישט־יודישער אגב, איז א דעפוטאט נישט נאר פון זיין פאלק, נאר פון גאנצען לאנד! ער קען זיך דעריבער נישט בעגרענעצען נאר מיט א רייןפאלקרישער ארבייט פאר יודען, נאר ער מוז אויך ארבייטען לטובת הכלל פון דער גאנצער פוילישער מלוכה, אגב זענען די ביידע ארבייטען ענג פערקניפט איינע מיט די אנדערע. עס ליגט אבער אויף יודישע דעפוטאטען א חוב קודם כל צו בעשעפטיגען זיך מיט די יודישע נויטען, ווייל, אויב נישט זיי איז כמעט קיינמאל נישטא ווער!..

דער טובת הכלל אבער פון דער פוילישער מלוכה ווערט פון פערשידענע פאליטישע, געזעלשאפטליכע און נאציאנאלע גרופירונגען גאנץ אנדערש פערשטאנען, און די מיינונגען פון די אלע גרופירונגען וועגען די מיטלען צו דערגרייכען דעם אלגעמיינעם טובת הכלל — געהען זיך צווישען זיך נאך מעהר פונאנדער.

עס שטעהט דעריבער פאר דער יודישער פארשטעהערשאפט אין פוילישען פארלאמענט שטענדיג די שאלה אפען: מיט וועלכער פארטיי עווענטועל מיט וועלכער רעגירונג זי זאל געהען,

מיט וועלכער פארטיי זאלען מיר געהען?

לאמיר, אויף דעם יודישען אופן, געהן פון רעכטס אויף לינקס.

די עקסטרעם־רעכטע פארטיי אין סיים זענען די ענדעקעס. פאר זיי איז פטרן יודען דער העכסטער פונקט פון זייער „עשרת הדברות", א פראגראם־פונקט פון זייער מענשענפרעסערישער במחילה אידעאלאגיע! היינט ווי קענען מיר מיט זיי מיטגעהן?

ווייטער געהן, איך לאז בכיון דורך די מיעוטים, 2 גרופען פון רעאקציאנערע ארבייטער־ארגאניזאציעס: „נ. ר." און „נ. פ. ר.", וועלכע זענען ביידע פערביסענע שונאי ישראל!

נאך ווייטער — געהט „פיאסט", א פארטיי פון בעמיטעלטע פויערים; די באלשעוויקעס רופען דאס „קולאקעס". אין פאליטישען פרט זענען זיי שטארק נוטה צו א „שטארקער האנט", וואס זאל קענען שיצען דעם פערמעגען; אין געזעלשאפטליכען פרט זענען זיי שטארקע געגנער פון סאציאליזם; אין דעם ענין שטייער שטרעבען זיי מיט אלע כוחות אריבערוואַרפען דעם כבוד און דעם נחת פון צאהלען שטייער — פון דארף אויף'ן שטאט, דער עיקר אויף יודען. א שטענדיגע פערשטענדיגונג צווישען זיי און יודען איז אויסגעשלאסען.

די אלע אויסגערעכענטע פארטייען זענען אייגענטליך די רעכטע פארטייען פון סיים; דער אמתער פאקטישער צענטער איז די איצטיגע רעגירונגס־פארטיי, אדער, בעסער געזאגט, פילסודסקי'ס פארטיי „ב. ב.", די פארטיי „ב.ב." („בלאק בעזפארטיי'ני") שטעלט מיט זיך פאר אן ערב־רב פון סאציאלע און פאליטישע גרופירונגען, אנהויבענדיג פון דעם „רעוואלוציאנערען" צווייג פון די פפ"ס און ענדיגענדיג מיט די קאנסערוואטארען פון פירשט ראדזיוויל. זייער אלגעמיינער פעראייניגט דאס אנערקענען דעם אויטאריטעט פון מארשאל פילסודסקי און דער איבערגעבענהייט צו איהם. דאס איז, אלזא, א פערזענליכע פארטיי, וועלכע האלט זיך אזוי לאנג, ביז די פערזאן פיהרט אן מיט דער פאליטיק פון לאנד. עס איז דעריבער זעהר שווער צו בעשטימען דעם פאליטישען ווערט פון אזא פארטיי. איך מיין, אז מען קען זיי בעטראכטען פאר א צענטראלע, ליבעראלע פארטיי פון סיים.

בנוגע יודען איז איהר אנטיסעמיטיזם נישט אזוי גראב, ווי יענער אנטיסעמיטיזם פון די רעכטע. זיי האבען פיינט. שטיצען אבער אונטער מיט אלע כוחות דעם „פאליאק פון משה'ס גלויבען" און דעם הכנעה־דיגען רב'ל, פון וועלכען זיי לאזען זיך כלומרשט איינרעדען, דאס ער איז דער רעפרעזענטאנט „פון די פרומע יודען", וועמען מען קלויבט נישט אין סייב און סענאט, נאר מחמת א... פארזען.

ווייטער האבען די „ב.ב."קעס זייער פייגע — דעם „חוצפה'דיגען" נאציאנאלען יודען, ד. ה. דעם ציוניסט, מיט וועמען ער מוז ליידער, מחמת טעמים פון אויסערער פאליטיק, אונטערהאלטען געוויסע כאר מען פון פערהעלטענישען....

נישט קוקענדיג אויף דעם, זענען פונדעסטוועגען די „ב.ב." די פארטיי, מיט וועמען די יודען אין סיים קענען אפטער פאר אלע געהן אינאיינעם, פון צייט צו צייט פערשטעהט זיך.

נעהענדיג ווייטער פון רעכטס אויף לינקס, קומען מיר אן צו דעם לינקן פליגעל פון סיים: פ.פ.ס., „וויזוואלעניע" און די פויערים־פארטיי (פארטיא כלאפסקא).

דער הייפעלע קאמוניסטען האט קיין שום השפעה נישט...

די דריי דערמאנטע לינקע פארטייען זענען סאציאליסטישע אדער האלטען זיך לכל־הפחות פאר אזעלכע, און טראכטען שטארק, בפרט די פ. פ. ס. אויסצונעמען בײ די אויסלענדישע חברים פון צווייטען אינטערנאציאנאל.

נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס איך שטעה נאהענט צום סאציאליזם, בין איך אבער קיינמאל נישט געוועזען קיין קנעכט פון מארקסיזם איך וויל דא ארויסזאגען א גרויסע אפיקורסות, ווייל מיר איז דער אמת טייערער פאר אלץ.

קענען מיר יודען אלס א פאלקישע רעפרעזענטאנץ, אלס א „קאלא" אין סיים אפט געהן אינאיינעם מיט סאציאל־דעמאקראטישע פארטייען?

אויף דער דאזיגער שאלה מוז איך מיט דער גאנצער ענטשלאסענקייט ענטפערען: ניין!

ווייל ערשטענס, איז איטליכע סאציאל־דעמאקראטישע פארטיי קודם־כל א קלאסען־פארטיי, א פארטיי פון דעם פראלעטאריאט און אן אינטערנאציאנאלע פארטיי; דאס יודישע פאלק האט אבער אזא ווינציקען הייפעלע אמת'ע פראלעטאריער. די עקאנאמישע אינטערעסען פון די ברייטע יודישע מאסען שטעהען ליידער אין א שטארקער סתירה צום סאציאליזם אומעטום און בפרט אין פוילען. די פאליטיק, וועלכע שטרעבט צו פערפייטען די אינדיווידועלע בעלי־בתישקייט אויף א קאלעקטיווער, שטרעבט צו גלייכער צייט ארויסצושטופען די יודען פון זייערע פרנסות. אויף אבער אונטער געוויסע היסטארישע פערהעלטענישען קען מען דא רעדען וועגען פראלעטאריזירען די יודישע מאסען. וועלכע יודען זאלען אפילו דורך דעם דאזיגען גיהנום אנקומען מיט דער צייט אין דעם סאציאליסטישען גן־עדן, קען אין פוילען קיין רייד דערפון נישט זיין! מיר האבען געזעהען אין פוילען, ווי געבילדעטע, אבער נישט פראקטישע און אגב קורצזיכטיגע עקאנאמיסטען און פינאנסיסטען האבען זיך אונטער דער השפעה פון סאציאליסטען מיט'ן גאנצען ברען אנגעכאפט פאר'ן עטאטיזירען וואס מעהר צווייגען פון דער מלוכה'שער בעלי־בתישקייט. דערביי אבער האבען זיי ליידער אזוינס געוויזען מעהר אנטיסעמיטיזם, ווי סאציאליזם; מיר האבען געזעהען, ווי די דאזיגע קליינע מענשעלעך פאר גרויסע ענינים האבען קודם־כל ארויסגעווארפען יודישע ארבייטער פון אלע מלוכה'שאפטליכע מאנאפאלען און אונטערנעהמונגען און נעמען עד־היום קיין איין יודען נישט אויף!

ביי אזא פאליטיק, וועלכע איז ביז איצטער געווען געשטיצט פון אלע ביז־איצטיגע רעגירונגען איז דאך קלאהר, דאס יעדע אונטערנעהמונג, וועלכע ווערט עטאטיזירט (אדער מוניציפאליזירט), ווערט דורכדעם אין פוילען געשלאסען פאר יודישע ארבייטער און אנגעשטעלטע, וועלכע ווערען דורכדעם נישט פראלעטאריזירט, נאר פויפעריזירט, דעריבער איז אין פוילען הן אין סיים און הן אין די אליין־פערוואלטונגען, ווען סאציאליסטען, דערפילענדיג זייער חוב לגבי דעם שולחן־ערוך, פאדערען עטאטיזאציע, אדער מוניציפאליזאציע, פון געוויסע אונטערנעהמונגען, כאפערען זיי דערביי, נישט וויסענדיג, דאס מען זאל די יודישע ארבייטער פון די אינגע אונטערנעהמונגען ארויסווארפען! די דאזיגע אלע פאדערונגען ווענען קודם־כל נעריכטעט געגען יודישע ארבייטער און סך הכל נעגען אלע יודען, וואס פיהרען אין דעם צייט אנ'אינדיווידועלע בעלי־בתישקייט, ווי נעזעהנליך. ביי די אלע יודען רייסט מען ארויס דעם לעצטען ביסען פון מויל!

היינט ווי קענען מיר, יודישע פאלקס־מענשען, ד. ה. ציוניסטען, געהן אין א פוילישען פארלאמענט האנד ביי האנד אינאיינעם מיט די סאציאליסטישע פארטייען? אין שייכות מיט'ן פאקטישען בענעהמען זיך צו אונזערע נאציאנאל־קולטורעלע נויטען שטעהען אלע פוילישע פארטייען, ווי די רעגירונגען, עקשנות'דיג אויפ'ן יסוד פון אנ מ'לאציע לגבי מעוטים בכלל און יודען בפרט!

אין הלכה שטייער, ווייטער, געהען נאך די יודישע אינטערעסען מעהר פאר אלץ פונאנדער מיט די פויערים־פארטייען.

אויב איך וועל נאך דערצו מוסיף זיין, דאס די „מיעוטים" ווילען בכלל מיט יודען נישט געהן אינאיינעם, ווייל דאס פערערגערט זייער לאגע, וועט פאר אונז קלאר ווערען, דאס מיר קענען זיך מיט קיין שום רעגירונג דערווייל לכל־הפחות נישט פעראייניגען; מיר מוזען פיהרען אנ'אייגענע יודישע פאליטיק, וועלכע געהט פון צייט צו צייט, ווי פון פאל צו פאל אינאיינעם מיט דער אדער יענער פארטייען אדער רעגירונג, בעהאלטענדיג שטענדיג פרייע האנד פאר אנ'אייגענער פאליטיק.

ביי די פוילישע פארטייען, ווי ביי די פראקציעס, אין סיים געהט א שפאלטונג צווישען זייערע אידעאלאניעס און די פאדערונגען פון לעבען, עס וועט לאנג דויערן, ביז די דאזיגע סתירות וועלען אויסגעגליכען ווערען.... דערווייל מוזען מיר זיכען פערבינדעטע, אויף וויפיל עס לאזט זיך, פון פאל צו פאל: מיר טארען זיך מיט קיינעם אויף לאנג נישט פערבינדען און צו קיינעם זיך נישט שטעלען אין א שטענדיגער אפאזיציע...

דיסקוסיע וועגען ארץ־ישראל־פראגע

אין דער לאנדאנער געזעלשאפט פון נאהענטען און מיטעל־מזרח

לאנדאן, (י. ט. א.) די לאנדאנער „ניר ענד מידל איסט אסאסייאיישן" — האט אין הויז פון דער בעקאנטער אנטי־ציוניסטישער פובליציסטין פרוי ראזיטא פארבעס ארגאניזירט א דיסקוסיאנס־פערזאמלונג וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל. אויף דער פערזאמלונג זענען געווען אנוועזענד צוו. אנד. דער געוועזענער פון איראק אין לאנדאן לארד דענספארד, פארלאמענטס־מיטגליד סער האמילטאן. פרוי פילבי, אויך דער סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' ישראל קאהען.

דעם אריינפיהר־רעפעראט האט געהאלטען דער סעקרעטאר פון דער אראבישער עקזעקוטיווע אין פון דער אראבישער דעלעגאציע אין לאנדאן דזשעמאל על הוסייני. דער אראבישער רעפערענט האט אין זיינע אויספיהרונגען געמאכט פעראנטווארטליך פאר די ארץ ישראל געשעהענישען די בריטישע רעגירונג, וועלכע האט נישט ערפילט איהרע הבטחות פון דער מלחמה־צייט וועגען דער אומאפהענגיגקייט פון אראביען. אלס רעזולטאט פון דער פרא־ציוניסטישער פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג אין ארץ־ישראל זענען געהעכערט געווארען די שטייערן און די אראבישע ווירטשאפט איז פערארימט געווארען. פון דער דאזיגער פאליטיק האבען א נוצען בלויז די יודען. די יודישע איינוואנדערונג איז פיל גרעסער פון דער צאהל אימיגראנטען, וועלכע דאס לאנד איז פעהיג אויפצונעהמען.

די צאהל יודישע איינוואוינער איז געשטיגען אין דער נאך־מלחמה־צייט פון 7 פראצ. אין יאהר 1917 אויף 18 פראצ. די אדמיניסטראציע האנדעלט אויף אנ'אויטאקראטישען אופן און די אראבער ווערען צו דער אדמיניסטראציע נישט צוגעלאזען. לעזען די איצטיגע שוועריגקייטען קען נאר א פולע זעלבסטפערוואלטונג, אין וועלכער די יודען און אראבער זאלען זיין פערטרעטען ענטשפרעכענד צו זייער צאהל אין לאנד.

אלס ערשטער רעדנער אין דער דיסקוסיע האט גענומען א ווארט דער סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' ישראל קאהען.

מיט זיין טעטיגקייט אין איצטיגען מאמענט אין לאנדאן - האט ערקלערט ה' קאהען — וויל הוסייני צוזאמען מיט די אנדערע אראבישע פיהרער אפווענדען די אויפמערקזאמקייט פון די גרויל־טאטען, וואס זענען בעגאנגען געווארען אין א"י און פערשטעלען די דאזיגע מעשים מיט א נעפעל־וואנד פון פאלשע בעשולדיגונגען. מען האט די אראבער פון א"י נישט צוגעזאגט קיין אומאפהענגיגקייט. די איינציגע הבטחה, וועלכע זיי האבען יא בעקומען, איז דער צוזאג פון דער באלפור־דעקלאראציע, אז ביים בויען די נאציאנאלע היים פון יודישען פאלק וועלען נישט אנגעריהרט ווערען די בירגערליכע און רעליגיעזע רעכט פון נישט־יודען אין א"י.

די שטייערן זענען אין ארץ־ישראל נישט נאר נישט געהעכערט געווארען, נאר זאגאר קלענער ווי פאר דער מלחמה. די בריטישע פערוואלטונג האט פערבעסערט די היגיענישע איינריכטונגען, ענטוויקלט די אייזענבאהן־נעץ, איינגעפיהרט טעלעפאנען א. א. וו. די יודען בעטרעפען קוים 20 פראצ. פון דער בעפעלקערונג און צאהלען א העלפט פון די שטייערן. די יודישע איינוואנדערונג האט אריינגעבראכט אין לאנד כמעט 45 מיליאן פונט שטערלינג אין משך פון די לעצטע 10 יאהר, און פון די דאזיגע קאפיטאלען האבען די אראבער בעקומען מינדעסטענס דריי מיט דריי פירטעל מיליאן פאר פערקויפטער ערד. דאס לאנד קאן ביי אנ'אינטענסיווער קולטיווירונג ערנעהרען א בעפעלקערונג פון מינדעסטענס 3 ביז 4 מיליאן פערזאן. דער יודישער ישוב קען דעריבער ווערען פיל גרעסער, נישט ברענגענדיג קיין שום שאדען די אראבער.

פרוי ראזיטא פארבער האט, נעהמענדיג א ווארט אין דער דיסקוסיע, זיך פעררופען אויף א געשפרעך מיט דעם קאלאניאל־מיניסטער לארד פאספילד, וועלכער האט ערקלערט, אז אויב די אראבער אין ארץ־ישראל זענען נישט צופרידען מיט די בעדינגונגען אין לאנד, קענען זיי דאך אריבערוואנדערען קיין איראק. די רעדנערין פערשטעהט די באלפור־דעקלאראציע אלס א צוזאג צו שאפען אין א"י א גייסטיגע היים. פרוי פארבעס בעהויפטעט, אז אויב עס וועט נישט איינגעפיהרט ווערען אין א"י א קאנסטיטוציאנעלע זעלבסט־פערוואלטונג, אזוי ווי דאס פאדערן די אראבער, וועלען דארט פארקומען נייע אונרוהען.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע פאדערט דורכצופיהרען א נייע פאלקס־צעהלונג אין א"י

ירושלים (י. ט. א.) אויף א סטאטיסטיקער־קאנפערענץ, וואס איז צוג יפגערושען געווארען דורך דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ארץ־ישראל איז בעשלאסען געווארען ארויסצורוקען די פאדערונג, אז די ארץ־ישראל־רעגירונג זאל דורכפיהרען א נייע פאלקס־צעהלונג אין לאנד. די קאנפערענץ האט אויסגעדריקט די מיינונג, אז די מאטריאלען פון דער פאלקס צעהלונג פון יאהר 1922 זענען שוין איצט נישט נוצבאר.

דער ארבייטס־קאמיטעט ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע איז איצט בעשעפטיגט מיט דורכפיהרען א צעהלונג פון די ארבייטער, וואס זענען בעשעפטיגט אין די יודישע קאלאניעס, און גרייט אויך צו א האנדווערקער־צעהלונג אין א"י.

אסימילאציע צווישען יודען אין ראטען־פערבאנד פערגרעסערט זיך

מאסקווע, (י. ט. א.) דער כארקאווער „שטערן" גיט איבער, אז די אסימילאציע צווישען יודען אין ראטען־פערבאנד פערגרעסערט זיך. די צייטונג דריקט אפ אנ'ארטיקעל פון איהר רעדאקטאר מ. לעוויטאן, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז די קולטורעלע טעטיגקייט צווישען דעם יודישען פראלעטאריאט טראגט א קלאגעדיגען כאראקטער דערפאר, ווייל די יודישע ארבייטער האבען אנגעהויבען צו האלטען די יודישע שפראך און די יודישע קולטור פאר אנ'איבריגע זאך. „דער יודישער ארבייטער — שרייבט ה' לעוויטאן — ווערט ממש פערשלעפט פון דעם אסימילאציע־שטראם און לאזט איבער אויף יענער זייט פאבריק־שוועל, אינאיינעם מיט זיין פריהערדיגער בעשעפטיגונג, אויך די יודישע שפראך.

—=:8:=—

40 מענשען אומגעקומען בעת די ים־שטורמס

פאריז, 28 (פאט). מען מעלדעט פון מאדריד, אז בעת די שטורמען, וועלכע האבען די לעצטע טעג געבושעוועט אויף די צפון־מערב־ברעגעס פון שפאניען, זענען דערטרונקען געווארען 3 פישער־שיפלעך מיט 40 מענשען.

דאס לאדזשער לעבען

ניעד פאלקסבלאט

ניעד פאלקסבלאט

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.30
זון-אונטערגאנג 4 6

29
מיטוואך

כט
טבת תר"צ

ווינטער-שטיצע פאר ארבייטסלאזע

(מ) היינט בעקומען אויסגעצאהלט מאגיסטראט אונטערשטיצונג די פערערגיסטרירטע מיט די פא-מיליען-נעמען אויף — K. L. Ł.

מארגען, דאנערשטאג M. N. O.

מעמאריאל וועגען פראטעסט-קאסטען

(2) די היגע סוחרים פעראיינען האבען צו-געגרייט א מעמאריאל צום פינאנץ-מיניסטעריום וועגען דעם כאאטישען צושטאנד אינ'ם בערעכנען די פראטעסט-קאסטען. אזוי קומען אויס די קאסטען לויט אנ'אפרעכנונג פון באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא, פאר א פראטעסט פון א וועקסעל אויף 100 זל. — 5 זל. 80 גר. בעת די קאסטען ביים רעיענט בעטרעפען 2.75 אין אנדערע בענק בעטרעפען די פראטעסט-קאסטען 7—8 פראצ.

ארום דער בוי-אקציע

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די פאראויסגעזע-העניע נייע בוי-אינטערנעהמונגען מצד דער רעגי-רונג, האבען די פעראיינען פון לאקאטארען און סובלאקאטארען בעשלאסען אונטערצונעהמען אנ'-אקציע אויטצו'פועל'ן ביי דער מאבט, אז עס זא-לען פעריזיכערס ווערען די אינטערעסען פון די לאקאטארען ביי די בוי-אונטערנעהמונגען.

א קאנפערענץ וועגען ערציהונג

(2) אין ווארשא האט זיך פערענדיגט די 6-טעגיגע קאנפערענץ פון די לייטערס פון אפטיי-לונגען און וויזיטאטארען פון די מיטעל-שולען. די קאנפערענץ איז געווען איינגעארדענט דורך דעם בילדונגס-מיניסטעריום.

בעת דער קאנפערענץ זענען געהאלטען גע-ווארען 12 רעפעראטען. די ספעציעלע אויפמערק-זאמקייט איז געלעגט געווארען אויף דער פראגע פון ערציהונג.

לאדז איז אויף דער קאנפערענץ פארגעשטעלט געווען דורך דעם לייטער דובאוו.

פערטשאדעט פון גאז

(2) אויף ווסכאדניא 26 וואוינט ביים פאר-פאלק גאזלער אלס טובלאקאטאר א געוויסער קרוק. נעכטען איז גאזלער צוזאמען מיט קרוק'ן געקומען א היים א ביסל שכור'לעך און זיך געלעגט שלא-פען, דערביי האט גאזלער נישט גוט פערדרעהט דעם קראן פון גאז. גאזלער וואוינט אין א היל-צערן הייזעל מיט פיל שפארעס. א דאנק דעם האט זיך דער גאז טיילווייז ארויסגעשלאגען און אלע זענען דעריבער בלויז לייכט פערטשאדעט געווארען. די שטעטישע פאגאטאוויע האט זיי ער-טיילט הילף.

פון „נושאי המטה"

די פערוואלטונג פון „נושאי-המטה וגמילת חסדים" האט זיך קאנסטיטואירט: פרעזעס: ה' יוסף יכושאנאוויטש, וויצע-פרעזעס: יחיאל יצחק בערמאן; און יצחק מאיר זרונסקי. קאסירער — הערש אפענבאך, היר"ט אלי' ווייסמאן, סעקרעטאר — ליפא בוים. פערוואלטער פון לווית ר"ל און וואכע-טעג ה' מאטעל מונק.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), שיטקעוויטש (קאפערניקא 26), כארעמזא (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

בלוטיגע טאט פון א יונגען שילער

15-יעהריגער שילער שטעכט זיין 14-יעהריגען חבר

(2) נעכטען אין אוהענר האט זיך אויף קאנ-סטאנטינער 72 פאר'ן הויז פון דער דארטיגער פאלקס-שול אפגעשפילט א שרעקליכער פאל.

ווען די שילער פון די אינגער-קורסען האבען פערלאזט דעם שול-לאקאל איז צווישען 2 שילער ענטשטאנען א געשלעג. בעת'ן געשלעג האט איי-נער פון די שילער, דער 15-יעהריגער עוגעניוש מאלישעוויטש (ניי-ציגעל-גאס 42) ארויסגעכאפט א מעסער און איהם עטליכע מאל אריינגעשטאכען אין דעם 14-יעהריגען וולאדיסלאוו נאראל.

די שילער וועלכע האבען עס דערזעהען האבען מאלישעוויטש'ען געוואלט לינטשען. דער אנגעקומע-נער לעהרער האט איהם אפגעראטעוועט. די ארויס-גערופענע פאגאטאוויע האט דעם פערוואונדעטען ער-טיילט הילף.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט פאלגענ-דעם: ביידע שילער לערנען שוין צוזאמען אנדערט-האלבען יאהר, זיצען אויף איין שול-באנק און זיך די גאנצע צייט געהאלטען זעהר פריינדליך. נעכטען בעת דער לעקציע האט נאראל פערפלעקט מיט טינט מאלישעוויטשעס העפט. מאלישעוויטש, וועל-כען ד' ילעהרער בעצייכענען אלס רוהיגען יונגעל און גוטען שילער האט זיך אזוי איבערגענומען, אז ער האט מיט א מעסער זיך נוקם געווען אין זיין חבר.

צוזאמען מיט'ן קאכאנעק האט זי דערמארדעט איהר מאן

אין דארף מאסקווע, בושעשינער פאוויאט האט געוואוינט אין זיין קליין פאלווארקעל דער 44-יעהריגער יאן גראבאוויטש מיט זיין 32-יעהריגער כה' ראזאליא.

צוריק מיט 4 יאהר האבען די גראבאוויטשעס צוגענומען א פאהאבעק א געוויסען סטעפאן קאנטנע.

צווישען פאהאבעק און דער בעל-הביתטע האט זיך פעהנגערען אינטימע בעציהונגען און עס האט זיך אנגעהויבען א מחלוקה אין דער פא-מיליע.

דעם 11-טען סעפטעמבער פ. י. האט מען פלוצלונג געפונען יאן גראבאוויטש'ען א דערשאסענעם.

ווען די פאליציי איז געקומען מאכען אנ'-אויספארשונג, האבען די פרוי גראבאוויטש און קאנ-טנע דערצעהלט, אז אויף גראבאוויטשען זענען אנ-געפאלען באנדיטען. אונטערגעשיקט דורך גראבא-וויטשעס פעטער, פראנטשישעק גראבאוויטש, מיט וועלכען דער דערמארדעטער זאל האבען געהאט משפט-סכסוכים.

צו דער אויספארשונג האט די פאליציי אויך צוגעצאגען דעם פאליציי-הונט „לארד". דער הונט ראבעק קאנטנע, און א קרייץ זיך פערהער האט ער אבער פאלד געווארפען אויף דעם פא-האבעק קאנטנע זיך מודה געווען, אז דאס האט ער דעם דער'הרג'עט דעם בעל-הבית. די בעל-הביתטע האט איהם צוגעזאגט מיט איהם חתונה צו האבען, ווען זי וועט בלייבען אנ'אלמנה.

די גראבאוויטש האט געלייקענט איהר אנטייל אין דעם פערברעכען.

דאס לובלינער געריכט האט נעכטען בעהאנדעלט דעם פראצעס און פער'משפט דעם 22-יעהריגען קאנטנע און די 32-יעהריגע ראזאליא גראבאוויטש צו 12 יאהר שווערע תפיסה און פערלירען אלע רעכט.

שטייער-געזעץ פאר עפענטליכע פערוויילונגען

(—) דאס אינערן-מיניסטעריום האט אין פער-שטענדיגונג מיט'ן פינאנץ מיניסטעריום, בעשטע-טיגט דעם שטייער-געזעץ פאר עפענטליכע פער-וויילונגען, וועלכער איז אנגענומען געווארען אויף דער זיצונג פון שטאט-ראט דעם 10. אקטאבער 1929 י.

אזוי ארום וועט דער שטייער פון פילמען בעטרעפען פון 10 ביז 60 פראצ. פונ'ם פרייז פון די איינטריטס-בילעטען.

דאס מיניסטעריום האט נישט אנערקענט פארן מאגיסטראט דאס רעכט פון צוזאגג-בילעטען פאר די קינאס. יעדער אונטערנעהמער דארף זיינע איינגענע בילעטען אפגעבען אין מאגיסטראט צו שטעמפלען,

פועלי-ציון, אין קאמף געגען קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט

שבת איז דורך דעם לאדזער פועלי-ציון-קאמי-טעט גערופען געווארען אנ'ארבייטער-מיטינג אין זאל „פלארא", וועגען קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט. רעפערירט האבען די פ.-צ.-טוער: בראנר, סטא-לארסקי און אנד. צום סוף איז אנגענומען גע-ווארען די פארגעלייגטע רעזאלוציע.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזימאן.

גאסטראלען פון דער בעוואוסטער אמעריקאנער סוברעטין, ליבלינג פון לאדזער פובליקום
בעטי קעניג

אכטונג! שבת נאכמיטאג און אין אווענד ווערט געשפילט.
פרייליכע וואך! לאכען! זינגען! טאנצען!
פרייטאג. דעם 31-טען, זונטאג, דעם 2-טען, 9 א זייגער אווענד
גרעסטער שלאגער סיבירער חתונה
פון געזאנג און טענץ
אין 3 אקטען פון מ. כליוונער. מוזיק פון טאנצמאן. ארראנזשירט פון ל. זעלמאן.
אין די „סיבירער חתונה" געפינט זיך רוסישע מוזיק / שעהנע
רוסישע טענץ / שלאגער-קופלעטען, געזונגען דורך בעטי קעניג

שבת, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזן די פיעסע, וועלכע האט געהאט דעם גרעסטען ערפאלג
לייבעלע מזיק
אין 3 אקטען פון מ. קעניג. מיט 15 נומערן געזאנג און טענץ.

שבת, דעם 1-טען, 9 א זייגער אווענד גרעסטער שלאגער פון פרייליכקייט
זינגען, טאנצען, לאכען אהן אויפהער
דער פרייליכער מאטראז
אין 3 אקטען פון י. קאהן מוזיק פון טאנצמאן.
שענע מאטראזען-טענץ / מעז לאכט / מען ווילט זיך אהן א שיעור!

מאנטאג, דעם 3-טען, 9 אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50
בעטי קעניג חאצקעלע כל-בו'ניק
אין איהר קרוין-ראלע אלס
אין 3 אקטען פון בוימוואהל מיט 15 נומ' געזאנג און שענע טענץ.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזימאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: ארי'על, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז. פאלאנסקי, ראקאוו, אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

בעמערקונג: פארשטעלונגען פאר וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס ווערען פערקויפט פאר צוגענגליכע פרייז. ז. זיך צו ווענדען אין קאנצעלאריע יעדען טאג פון 11—2 נאכמ.

נפטר געווארען דער ראספשער רבי

(—) נעכטען פארטאג איז אין עלטער פון 48 יאהר נפטר געווארען דער ראספשער רבי ר' אברהם שלמה מארגענשטערען זצ"ל. צו דער לוי' וועלכע איז פארגעקומען פון נפטרס וואוינונג אויף פאלודניאווא נאס 24 איז געקומען א גרויסער עולם מלווים, צווישען זיי פיל רבנים, רביים, דער גאנצער לאדזער ראבינאט. ביים אפענעם קבר האבען דעם נפטר מספיד געווען פערטרעטער פון לאדזער ראבינאט א. אנד. דעם נפטר האט מען קובר געווען נעבען דעם גדר פון ראדאשיצער אוהל. אלס ממלא מקום איז אויסגערופען געווארען דעם נפטרס זוהן הרב עמנואל מארגענשטערען.

פערזאמלונג פון פריזיער-צעך

זונטאג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פער-זאמלונג פון פריזיער-צעך. דער סטארשי ה' באק עפענט די פערזאמלונג, און דעם פארזיץ נעהמט איי-בער ה' קראקויער. דעם טעטיגקייטס-בעריכט פון דער פערוואלטונג גיט אפ ה' באק. נאך דעם בעריכט ענטוויקעלט זיך א לייהענשאפטליכע דעבאטע. אין דער דעבאטע ווערט דער סטארשי ה' באק שטארק אנגעגריפען אנדערע נעהמען אין שוץ דעם סטארשי.

נאך די פארווארפען פון דער אפאזיציע ער-קלערט ה' באק, אז ער זאגט זיך אפ אלס סטארשי פון צעך. מיט א מעהרהייט שטימען ווערט די רע-זיגנאציע נישט אנגענומען.

צום סוף ערקלערט דער סטארשי ה' באק, אז ער זאגט זיך אפ פון אמט אלס סטארשי. און ביז ס'וועט געוועהלט ווערען א נייער סטארשי, פער-טרעט זיין ארט דער „פאר סטארשי", ה' קאלסקי.

צוליב דער שפעטער שעה ווערט די פער-זאמלונג אפגעלעגט.

פון האנדעלס-אנגעשטעלטען-פעראיין

דער אלגעמיינער פראפ. פעראיין פון האנדעלס און ביורא-אנגעשטעלטע אין פוילען האט געעפענט אין לאדז אנ'אפטיילונג וועלכע געפינט זיך איז לאקאל פון די הילפס-פעראיינע, נארוטאוויטש 50. דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 7 ביז 10 אווענד.

ס'ווערען אנגענומען נייע מיטגלידער און דער-לעדיגט אלע אנגעלעגענהייטען, וואס האבען א שייכות צו די האנדעלס און ביורא-אנגעשטעלטע, ווי אינטערווענצען ביי ארבייטסגעבער, ארבייטס-אינספעקטאר א.א.וו.

אין די אמט-שעה'ן בעקומט מען אויך בילעטען אויף די מאנטאגדיגע הנחה-פארשטעלונג אין שטאטישען טעאטער.

א רויב-אנפאל

(2) ארום 2 אזייגער ביינאכט האבען 4 באנדיטען אפגעסמ'ט מיט ארשעניק דעם הונט פונ'ם לאנדווירט נכבא אין דארף גאנסעניצא און מיט רעוואלווערן אין הענט זיך אריינגעריסען אין שטוב. זיי האבען טעראריזירט אלע אנוועזענדע און צוגענומען אלע ווערט זאכען און מזומן-געלט 2 000 זל. דער פאמיליע האבען זיי אנגע-זאגט, אז אויב זיי וועלען זיך ריהרען פון ארט, וועט מען אלעמען אויסשיסען. ווי די רויבער זענען נאר ארויס פון שטוב, האט געדא כים א ביקס זיי נאכגעיאגט און בעשאסען מיט קוילען. די באנדיטען האבען צוריקגעשאסען און פער-וואונדעט דעם פאריבעק מיושק אין פוס און פערשוואונדען אין דער פינסטערניש.

א פארלעזונג אין פילהארמאניע

היינט אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע אנ'אינטערעסאנטער רעפעראט פון בעקאנטען לאד-זער דאקטאר פאוועל קלינגער ארט: „אויף די אומוועגען פון סעקסועלען לעבען".

שבת—א פארלעזונג אין „וויזא"

די היינטיגע פארלעזונג, וואס האט געזאלט פארקומען אין „וויזא" ווערט אפגעלעגט אויף שבת אווענד. פרוי ראסטאווא פון קראקא מעט האלטען א פארלעזונג א.ד.ט. די איצטיגע סיטואציע אין א"י און אנדערע אויפגאבען, פרוי צימערמאן פון קראקא — „די מאדערנע יודישע פרוי".

Dr. med. ALBERT GOTLIB
Piotrkowska 26, tel. 177-50
ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען
נעהמט אן אין דערהיים פון 3—6 אווענד
און אין לעטשניצע „Vita" פיעטריק. 45
פון 6.30 ביז 7.30 אין אווענד.

וואס האט געגעבען דער בעזוך פון די מיניסטארען אין לאדז

דער שטאנדפונקט פון די ווירטשאפטליכע ספערען און פון די ארבייטער

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעזוך פון די מי־ניסטארען קוויאטקאווסקי און פריסטאר אין לאדז און כדי זיך צו ערקלערן וועגען די מיטלען, וואס די רעגירונג האט בדעה אונטערצונעהמען כדי צו לינדערען דעם קריזיס און די ארבייטסלאזיג־קייט, האבען מיר זיך געווענדעט צו ה' פרעזעס באביאצקי און צו האטמאן מילמאן ווי זאלען זיך אויסזאגען — פון שטאנדפונקט פון די ווירט־שאפטליכע ספערען און פון שטאנדפונקט פון די ארבייטער — וועגען דער בעדייטונג פון די מיניס־טארישע ערקלערונג.

פרעזעס באביאצקי

האט זיך ארויסגעזאגט אויף פאלג. אופן:

דאס, וואס מיר האבען ארויסגעטראגען פון דעם מיניסטאר־בעזוך אין לאדז, האט פאר אונז א בעדייטונג נאך אמאל א סך פיל, וואס מיר האב־בען געקענט פעסטשטעלען, אז די רעגירונגס־קרייזען האבען ענדליך איינגעזעהן די ריכטיגקייט פון כמה אונזערע פאסטולאטען.

שוין אין געשפרעך פאר די לעזער פון „ל. פאלקסבלאט", (ז. ל. פאלקסבלאט נומער 295 דעצעמבער 1929) האב איך ארויסגעזאגט דעם גרונד געדאנק, אז מיר לעבען איבער א קריזיס פון דער קאנסומציע און נישט פון דער פראדוקציע; פון דעם איז דער אויספיהר, אז כדי צו לייזען דעם קריזיס, דארף מען קודם כל פערשטארקען די קאנ־סומציע. די דאזיגע שטעלונג איז איך איצט — די שטעלונג פון דער רעגירונג, אזוי, אז מיר וועלען זיך קענען צוזאמענרעדען. מיר האבען ארויסגערוקט די נויטיגקייט גרינדליך צו רעפארמירען אונזער שטייער־סיסטעם. כ'קען זיך אויסדריקען, א ווי אזוי אבער ס'איז לײדער א פאקט, אז א פירמע, וועלכע פיהרט ביכער האט געהאט א ריווח פאר'ן יאהר ביז 30 טויזענד זל. און האט בעקומען אנ'אויפפאדערונג צו צאהלען הכנסה־שטייער עטליכע און זיבעציג טוי־זענד זלאטים.

אבער שוין אפגערעדט פון דעם, וואס דאס ענ־דערען דעם שטייערסיסטעם ליגט נישט אין דער קאמפעטענץ פון די מיניסטארען, זענען די שטיי־ערען ממש פערפאנצערט. דער ביורושעט כוח האט בען א גלייכגעוויכט. און אויב ס'וועלען זיך פער־קלענערען די הכנסות דארף מען אויך פערקלענערען די הוצאות. און וועלכע הוצאות זאל מען פערקיצער־נערן? אין דער היגער ווירטשאפט וועט מוזען רעדוציר'ל בלייבען ביים אלטען. אבער בלויז דער אומשטאנד, וואס מיר האבען דערגרייכט אנ'איינשטימיגקייט אין דער אויפפאסונג פון'ם פראבלעם איז א גאראנטיע דער־פאר, אז מ'וועט עפעס קענען אויפטון. סוף כל סוף וועט דאך דער קריזיס מוזען פערבייגעהען. ער קען דאך נישט דויערן אייביג. לאמיר האפען, אז די מיטלען, וואס די רעגירונג פלאנט איצט אונ־צונעהמען, וועט זיין ערשט אנ'אנהויב פון ווייטערע שריט, וואס וועט העלפען דעם קריזיס לינדערען.

האטמאן מילמאן

האט ערקלערט:

די ארבייטסלאזיגקייט און עלענד פון די לאד־זער ארבייטער־מאסען, וואס גרעניצט זיך איצט פשוט מיט פערצווייפלונג, האט געמוזט ענדליך אויך דערגרייכען צו די מיניסטארען.

לאדז און די נאהענטסטע אומגעגענד צעהלט איצט פופציג טויזענד רעגיסטרירטע ארבייטסלאזע, פון וועלכע נאר 24 טויזענד בעקומען רעגירונגס־אונטערשטיצונגען, אז דער העכערער צאהל ארבייטסלאזע דארף מען נאך צורעכענען די פיל טויזענדער, וועלכע יאגען דורך דעם מלוכהשען פערמיטלונגס־אמט נישט רעגיסטרירט. כדי אונז א אופן צו פערקלענערען די צאהל ארבייטסלאזע.

ווי דער מיניסטער קוויאטקאווסקי אליין האט ערקלערט, זענען די מיניסטארען געקומען קיין לאדז כדי צו ווירקען אויף דער פסיכישער שטימונג פון דער בעפעלקערונג, מ'האט געוואלט שאפען די אי־לוזיע ביי די ארבייטער־מאסען אז די רעגירונג פערנעהמט זיך מיט זייער לאגע.

די לאגע ביי די יודישע ארבייטער אין לאדז איז א העכסט־טרויעריגע, אזא צושטאנד איז נישט געווען זייט דער אונאפהענגיגקייט פון פוילען. אויף א קאנפערענץ פון די יודישע פראפ. פעראיינען מיט ה' יעקב לעשטשינסקי, וועלכע איז פארגעקומען מיט עטליכע טעג צוריק — איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז 80 פראצענט פון די יודישע ארבייטער זענען איצט ארבייטסלאז. אין טעקסטיל־פעראיין, וואו ס'ענען געווען טויזענד צאהלענדע מיטגלידער, איז נישט פערהאן כמעט ביי וועמען אינצוקאסירען, ווייל אלע זענען ארבייטסלאז, און דאס איז דער באראמעטער פון אנדערע פאכען, ווי שניידער און אנד.

ראס זענען די מאטיוון וואס האבען בעוואוינען דעם קולטור־אמט אין לאדז אנצוהויבען א קאמף אין דער שטאט־פערוואלטונג, אז אויסטראמען און מלוכה־שען פערמיטלונגס־אמט, אז די יודישע ארבייטער זאלען נישט שיקאנירט ווערען און זאלען קענען גע־ניסען פון די אונטערשטיצונגען. ליידער האט נאך דער קאמף געגעבען ווייניג רעזולטאטען.

איך האב דעריבער אויסגענוצט די אנוועזענהייט פון די מיניסטארען, כדי פארצושטעלען די אנגע־וועהטיגטע פראגען פון די יודישע ארבייטער, וועל־כע ווערען איצט ארויסגעשטויסען פון זייערע פאזי־ציעס ביים מעכאניזירען די אינדוסטריע (לעדער־אר־בייטער, באלאן־פאקער, דראזשקאזשעס, א. א.) און ווערען צוליב דער פאליטיק פון דער רעגירונג אין ערגיץ נישט אריינגעלאזען. דאס פעהלען פון א יודישער ארבייטער־פארשטעהערשאפט אין פאר־לאמענט צווינגט די פראגען פון באיקאט־פאליטיק לגבי יודישע ארבייטער אויפצוהויבען ביי יעדע גע־לעגענהייט, וואו מ'טרעפט זיך מיט די פארשטע־הער פון דער העכסטער רעגירונגס־מאכט, בעזונ־דערס, ווייל די נידעריגערע בעאמטע, און הסכם מיט דער פאליטיק פון דער נאך־מאי־רעגירונג, איגנארירען אינגאנצען די פאסטולאטען פון די יודישע ארבייטער.

דער קאמף פון דער יודישער ארבייטערשאפט האט שוין געהאט א געוויסען רעזולטאט, ווייל אין סיים איז שוין אריינגעטראגען א נאוועלע צום געזעץ וועגען ארבייטסלאזיגקייט, לויט וועלכער ארבייטער פון 16 יאהר וועלען שוין קענען בעקומען אונטער־שטיצונגען און אויך, ווי דער מיניסטער האט צוגע־זאגט ארבייטער וואס זענען בעשעפטיגט אין קלע־נערע ווארשטאטען.

זעלבסטפערשטענדליך דארף מען זיך נישט מאכען קיין גרויסע האפנונגען, אז די רעגירונג וועט נעהמען ערנסט די לאגע פון די ארבייטער. די מי־ניסטארען זענען געקומען אהער אונטער'ן דרוק פון די הונדערט טויזענד ארבייטער אין לאדז, וועלכע זענען אהן מיטלען צום לעבען. צו אזא ענין קען קיין שום רעגירונג, נישט קוקענדיג אויף איהר פאליטישער בעפארבונג, נישט בלייבען גלייכגילטיג.

דער אויסוועג, אז די מלוכה זאל זיך מוזען ערנסט פערנעהמען מיט'ן גורל פון דער ארבייטער־שאפט, איז אפהענגיג פון דעם כוח פון די ווירט־שאפטליכע און פאליטישע ארבייטער־ארגאניזאציעס.

אפקלאנגען פון מיניסטארען־בעזוך

הכנות צו בילדען א בירגער־קאמיטעט

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט דער ערקלערונג פון מיניסטער פריסטאר וועגען מיליאן זל. וואס די רעגירונג סובסידירט פאר לאדז, איז געווארען אקטו־על די פראגע וועגען בילדען א בירגער־קאמיטעט, וועלכער וועט האבען די אויפגאבע אנצופיהרען מיט דער אקציע צו העלפען די ארימסטע קינדער און ארויסצוהעלפען די ארבייטסלאזע וועלכע זענען בע־שווערט מיט גרויסע פאמיליעס.

די אויפגאבע צו בילדען דעם קאמיטעט האט גענומען אויף זיך וואיעוואדע יאשטשאלט. דעם מיליאן זל. האט די רעגירונג איבערגעגעבען אין רשות פון וואיעוואדע יאשטשאלט.

שלעכטע בשורה פאר די לאדזער הארוויצעס

דער איינציגער יורש פון דער גרויסער הארוויץ־ירושה וואוינט גאר אין ווין

(2) בשעתו האט גאנץ פוילען געקאכט מיט א מיליארדען ירושה, וואס ס'האט געלאזט אין אמעריקא דער פערשטארבענער ביסקופ יוסף הא־ראוויץ, בפרט האט זיך מיט דעם ענין אינטערעסירט לאדז, ווייל דא געפינען זיך א פאר צעהנדליג פא־מיליעס הארוויץ, וועלכע האבען זיך גערעכענט פאר זיינע נאהענטע, אדער ווייטע קרובים. אין לאדז האט זיך אפילו געבילדעט א ספעציעלער קאמיטעט, וועלכער האט זיך געשטעלט אין פער־בינדונג מיט דער אמעריקאנער רעגירונג וועגען דער ירושה פון 140 מיליאן דאלאר, יוסף הא־ראוויץ, וועלכער האט געהאט פיל אקציעס פון די גרעסטע טרוסטען פון מעש, קופער, פליי, גאלד־גרובען א. א. וו. איז געווען א קאטוילישער ביס־קופ און האט געשטאמט פון סענדער הארוויץ, ראבינער אין ווין. נאך זייענדיג א יונגערמאן איז הארוויץ, נאכ'ן בעקומען סמיכות אויף רבנית געקומען קיין פוילען, דא חתונה געהאט און איז אוועקגעפאהרען קיין אמעריקא, וואו ער האט זיך דערווארבען א קאלאסאלען פערמעגען.

איצט האבען די לאדזער הארוויצעס בעקומען פון זייער אדוואקאט אין אמעריקא א מיטטיילונג, אז דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט, אז דער איינציגער יורש פונ'ם קאלאסאלען פערמעגען, איז א געוויסער גאציל הארוויץ פון ווין. די לאדזער הארוויצעס וועלען פון גאנצען פערמעגען נישט בעקומען קיין איין גראשען.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען
זאוואדזקא 15. טעלעפ. 111-87
נעמט אן פון 9 — 10 פריה און פון 3 — 5 נאכמ.

לאדזשער קאמערשל־טעאטער „ארט" אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל
קינסטל. ליט. מ. בראדערזאן. דיר. י. סטרזגאמש, קאמפ. ד. בייגעלמאן
קאנפעראנסיער: נתן רייכענבע... ג.
היינט, מיטוואך — 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 אווענד
ווערט געשפילט דער 2־טער שלאגער־פראגראם א. נ.:
„חי־געלעבט"
פרייזן פון בילעטן פון 1.50 ביז 4 גילדן
צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכמ.
מארגן, דאנערשטאג, 9.30 אווענד ווערט געגעבן א פאפולערע פארשטעלונג
פון 1 ביז 3 גילדן. בילעטן בעקומט מען ... אין דער קאסע פון טעאטער.

פון פוילישען טעאטער

„די שחיטה" אין 4 אקטען פון י. גארדין, בעארבייט און אינסצעניזירט פון י. זאנדמער.

יעקב גארדין האט גענומען א סוזשעט פון אסטראווסקיס א דראמע פון רוסישען לעבען און בעמלבושט מיט יודישע טיפען און דאס דארף הייסען: א דראמע פון יודישען לעבען.

גארדינען האט גאר נישט געארט, וואס אסתרל איז א רב'ס א טאכטער, פון אזא יודישע שטאט ווי ווילנע און, אז ביי א רבס א טאכטער טרעפט זייט נישט אזא גרוזאמער אקט, ווי שעכטען איהר מאן, מעג ער אפילו זיין א בצלאל ראפאפארט; גארדינען איז נישט אנגעגאנגען, וואס עס שטימט עפעס נישט אזא פלוטיגער נקמה־אקט מיט דער פסיכאלאגיע פון א פרומער יודישער טאכטער, וועלכע פאלגט, וואס טאטע און מאמע הייסען, גארדין, דער משכיל, האט געהאט פאר זיך א ציל: צו פערוועלטליכען און פערמענשליכען דאס יו־דישע לעבען; כדי צו בעווייזען, אז ביי יודען זענען פערהאן גוטע און שלעכטע מדות, האט ער זיך נישט אפגעשטעלט פאר קיין שום זאך.

אויב עס איז מעגליך, אז א דייטשקע, א רוסישע, אדער א פראנצויזין, זאל דערהרגענען איהר מאן, צוליב וועלכער עס זאל נישט זיין סבה, האט גארדין נישט אנדערש געוואלט, ווי נאר, אז אויך א יודישע טאכטער און נאך דערצו א פרומע, איז אויך פעהיג צו אזא מערדערישער טאט. והא ראיה — אסתר'ל, רעב רב יוסעלס טאכטער, דערמיט האט גארדין געוואלט בעווייזען פאר דער וועלט, אז מענשליכע ליידענשאפטען זענען אויך פאר יודען נישט פרעמד.

אנשטאט צו בעווייזען דער וועלט די איינגע־ארטיקייטען פון יודישען כאראקטער, האט גארדין אריינגענאסען, נישט־יודישע כאראקטערען, אין יו־דישע טיפען.

אויף דער האינער גליטש, האט זיך טאקע גארדין אויסגעגליטשט מיט דער „שחיטה".

מיט יאהרען צוריק, ווען גארדין פלעגט הערשען אויף דער יודישער ביהנע, איז די „שחיטה" בערעכטיגט געווארען, נאר צוליב די עטליכע יודי־שע טיפען, וואס ענען דארט אנגעצייכענט און יו־דישע אקטיארען האבען בעקומען מעגליכקייטען א־רויסצווייזען זייער טאלאנט ביים פערקערפערען די יודישע טיפען, ווי דער רב ר' יוסעל, די רביצין, יאסעל, בצלאל ראפאפארט, אסתר'ל (ביז'ן אקט מיט'ן חלף).

מאנכע האלטען, אז בצלאל ראפאפארט איז נישט קיין יודישער טיפ. איך האלט אבער, אז ער איז יא א יודישער טיפ. די אלע שלעכטע מדות פון בצלאל ראפאפארט, זענען מענשליך־יודישע און אין דער יודישער גאס זענען זיי פערהאן אין א היפשער צאהל. מען דארף זיך פון זיי גאר נישט אבטרייסלען און זיי נישט אויסשליסען פון יודישען כלל. גארדין האט ראפאפארטען נאר א ביסעל איבערגע אלצען און דאס ווידער אמאל, נאר כדי צו בערעכטיגען אסתר'ל'ס בלוטיגער טאט.

גארדין איז ביי דער „שחיטה" געשטרויכעלט געווארען און נאר גוטע יודישע אקטיארען קאנען אפראטעווען, אדער מתקן זיין גארדינס קינסטלע־רישען חטא אין דער „שחיטה". זיי קאנען דאס טון דורך דער וואהרהאפטיגער, קינסטלערישער אויספיהרונג פון די דערמאנטע עכט יודישע טיפען.

דאס לאדזער פוילישע שטאדטישע טעאטער, וועלכע האט שוין פאלד א בראוועטוע פון א ערנסטער בעציהונג צו יודישע טעאטער־שטיק, האט זיך אויך פערמאסטען אויף גארדינס „שחיטה".

די פרעמיערע, וואס מיר האבען געזעהען, האט אונז איבערצייגט, אז די דירעקציע האט אנ־געווענדעט פיל מיה און אנשטרענגונג אויפצו־שטעלען די „שחיטה" מיט דער געהעריגער ערנסט, נאר עס איז עפעס נישט ארויס, דאס וועלכע, וואס זי האט געוואלט.

די איבערזעצונג און בעארבייטונג איז פראכט־פול, די העברעאישע ווערטער ווערען ריין ארויס־געזאגט, די אויסשטאטונג, איז א הארמאנישע, נאר איין קלייניגקייט איז געשעהען: די יוצרות האב־בען זיך איבערגעקערט. די אקציע פון די „שחיטה"־העלדען, איז א דראמאטישע און האלט דעם צושויער אין א שטימונג פון א דראמאטישען שוישפיל, בלוז אלקנה דארף מאכען פרעהליך דעם צושויער.

אין שטאטישען טעאטער קומט דאס ארויס קאפויער: אלקנה רופט שיער נישט ארויס טרע־רען און די גאנצע אקציע רופט ארויס געלעכטער, א חוזק, פערשטעהט זיך, די שלוס־סצענע. ווען מען קוילעט א מענשען מיט א חלף, נעהמט שוין קיין געלעכטער נישט אן.

פאר וואס דאס איז אזוי? ווייל די ראשי האט נישט געפונען דעם פאסינגען טאן און די פאסינגע ליניעס צו בעצייכענען; דעם רב יוסעל, די רביצין און בצלאל ראפאפארט.

דער רב יוסעל, איז א יודעלע פון לויטער נשמה, איינגעמוזן פון וועלטליכקייט, דעריבער איז ביי איהם מעגליך אוועקצוגעבען זיין יונגע טאכטער דעם בעיאהרטען ראפאפארט.

דורך ווינאוויערען ווערט ר' יוסעל אבער געצייכענט ווי א נאנצער העלד, שפרייזט מיט פעסטע טריט איבער דער שטוב, האלטענדיג די הענד פערלייגט אויפ'ן הינטען ווי א בעל עגלה. מאנכעס מאל, לאכט נאר דער עולם פון זיינע ווינקען אויף ניין, הי' ווינאוויער, אייער ר' יוסעל איז נישט גארדינס רב, און אפשר גאר אינגאנצען קיין רב נישט.

קיאוושקיס בצלאל ראפאפארט איז א אויסגע־צייכענטע פיגור, נאר מיט'ן יודישען הקיף, מיט'ן צבועק און מיט'ן למדן בצלאל, האט זיין פיגור גאר נישט צו טון.

אין זניטשעס אלקנה פעהלט נאר א קליינ־קייט — אביסעל הומאר.

דאמבראווסקאס רביצין דבורה, איז א גאנץ פרעהליכע יודענע. זי מוז נישט הוקא זיין א רביצין, זי קאן זיין גלאט אזוי א יודענע, א קאזאק.

דאגעגען איז הילדע סקושידלאווסקא אויסגע־צייכענט אין אסתר'ל. זי בעקומט ארויס גאנץ בולט און מיט פיל קינסטלערישער פערשטענדניש אסתר'לס דיהשן פון ספעציפישע כאראקטער פון א אומגליק־ליכע יודישע פרומע טאכטער.

אויך הי' זיגמונד זשענצקי געפינט דעם פאר סיגען טא זפאר יאסלען.

די אנדערע ראלען זענען גאנץ פיין ארויס, כדאי אויך אנצוווייזען, אז די גאנצע סצענע מיט די פרעהליכע תנאים, לאזט איבער א בייז געשמאק, הן ביט'ן לאזן אויסטאנצען דאס ריקע מיאוסע יודעל און הן מיט דער באנאלער מעלאדיע, וואס די קלעזמער שפילען.

אין אלגעמיין אבער איז די „שחיטה"־פאר־שטעלונג אין היגען שטאטישען טעאטער א שריט פאראויס צו דער אנערקענונג פון יודישע פיעסען, וואס ווערען געשטעלט נישט בלויז אין צזישען סעד־זאנצייט, נאר אין מאמע ברען פון ווינטער־סעזאן, אזוי ארום האבען יודישע פיעסען בעקומען גלייכבע־רעכטיגונג אינ'ם רעפערטואר פון היגען שטאטישען טעאטער.

דער הי' זאנדמער האט פערדינט ברצאווא פאר זיין זארגפעלטיגע איבערזעצונג.

טעאטער־מענש

די ירושה פון 100 מיליאן

א געשיכטע מיט א רוס און מיט א אנגעזעהענע פראנצויזישע דאמע

פאריז. אין א געוויסען טאג האט א פראנ־צויזישען פינאנסיסט בעזוכט א גוט געקליידעטער הער, וועלכער האט איהם ערקלערט:

— איך הייס גארסיס טעראקאסאוו. איך וואוין אין פאריז, 14 רי טילזיט. איך האב געמוזט קו־מען קיין פאריז נאך דער רוסישער רעוואלוציע, וועלכע האט מיך רואינירט.

אין רוסלאנד האב איך געהאט א סך גיטער, אבער די באלשעוויקעס האבען ביי מיר אלץ צו־גענומען. אבער פראנקרייך איז מיר געווען מעהר מזלדיג און איהר קאנט מיר זעהר צו הילף קומען אט ווי אזוי:

איך בין געווען זעהר בעפריינדעט מיט א רייכער רוסישער דאמע מאד. איוואנאווסקאיא. זי האט שוין פון לאנג פאראויסגעזעהען די צרות פון רוסלאנד און האט פריהער אלץ אויסטערקויפט. איהר געלד האט זי אפגעשיקט אין די פאראייניג־טע שטאטען. די באלשעוויקעס האבען געהאט א חשד, אז זי פיהרט ארויס איהר געלד און האבען זי ארעסטירט. מען האט זי געשיקט פון תפיסה צו תפיסה ביז מען האט זי פערשיקט קיין סיביר. נישט קענענדיג איבערטראגען די יסורים, איז זי געשטארבען אויפ'ן וועג. דאס איז געווען אין יאהר 1926. זי האט מיך אריינגענומען אין איהר צואה, וועלכע זי האט איבערגעשיקט מיט א זי־כערען מענש קיין שווייץ. בעלר האט דער מאן מיך בענומען זוכען. געוויסע שווייצארישע באנקי־רען האבען איהם אויסגעבארגט געלד דערצו. נאך א לאנגען זוכען האט ער מיך געפונען. איך דארף אפנעהמען א ירושה פון הונדערט מיליאן. ליידער אבער קען איך נישט בעקומען דאס געלד, ווייל איך מוז נאך אויסזוכען די פלימעניצע פון דער געשטארבענער, און דאס פאדערט פיל געלד.

דער פראנצויזישער פינאנסיסט האט זיך גע־לאזט איבערריידען און האט געבארגט געלד דעם יורש. דער יורש האט אבער אויסגעגעבען אזוי פיל געלד, אז ער האט געמוזט אנקומען צו א פרוי פון א גרויסער פראנצויזישער פערזענליכ־קייט.

די פראנצויזישע דאמע האט פערזעצט צירונג פאר העכער א מיליאן און האט גענומען טשעקען פאר צוויי מיליאן פראנק.

אבער דא האט זיך ארויסגעוויזען דער גרוי־סער שווינדעל. ווען ס'איז געקומען צו צאהלען די טשעקען, האט דער רייכער יורש זיך ארויסגע־וויזען פאר א גרויסען קבצן. א בעל חוב האט איהם געלאזט ארעסטירען און טעראקאפאוו איז אריינגעזעצט געווארען אין דער טורמע פון פרען. טעראקאפאוס פרוי איז קראנק און האט נישט געוואלט געבען קיין שום ערקלערונגען. זי האלט אגב, אז די קלאגען וועגען די שווינדלען פון איהר מאן זענען איבערטריבען. די אויספאר־שונג ווערט געפיהרט.

א יודיש פאר-פאלק פאר'ן געריכט

א פראצעס מיט פיקאנטע מאמענטען

פאריז. אין איינעם פון די פאריזער געריכ־טען איז פארגעקומען א פיקאנטער יורישער פראצעס. א יודיש פארפאלק איז געשטאנען פון ביי־דע זייטען פונ'ם ריכטער־טיש. דער מאן האט גע־שלאגען די פרוי. די פרוי האט נאך פריהער גע־פאטשט דעם מאן, אבער דער מאן האט נאר פון אנהויב בעליידיגט די פרוי. פארוואס? — דא איז שוין א פלאנטער נישט גאר קיין אידעלער, און די מאטיוון פון פלאנטער וועגען מיט כון אנשטענדיגקייט.

דער מאן, א געוויסער ק. פון פוילען האט אראפגעבראכט זיין פרוי פון ווארשא, געהאט געשטעלט א חופה. אבער די ציווילע פאפירען האבען זיי נישט געמאכט, אזוי אז די פרוי פיגו־רירט אויף דעם פראצעס אלס ק.'ס געליבטע.

פארוואס שטעהט איצט דאס פארפאלק פאר'ן ריכטער?

דער מאן איז בעשולדיגט איז שלאגען די פרוי. ער איז שוין דערפאר פער'משפט געווארען אויף 1 מאנאט ארעסט און 50 פראנק שטראף. אד־וואקאט סקאפ פערטיידיגט איצט דעם מאן און בעט מען זאל פערקלענערען דעם אורטייל.

אין געריכט ווייזט זיך ארויס פאלגענדעס:

דער מאן האט געוואלט צווינגען זיין פרוי צו ... נארמאלע זאכען. די פרוי האט זיך נעגוענ־געשטעלט. אין דעם מאמענט האט עמיץ אנגע־קלונגען. ביידע האבען נישט געהערט. דער עמיץ — א שכן — האט אליין געעפענט די טיר און געטראפען דאס פארפאלק אין א נישט זעהר עלע־גאנטען צושטאנד...

דא האט דער מאן הויך א זאג געטון דעם שכן:

— מיין פרוי איז קראנק אויף...

און ער האט אנגערופען א שרעקליכע ווענער־רישע קראנקהייט.

דער פרוי האט עס שטארק אויפגערעגט און זי האט דערלאנגט דעם מאן א פייערדיגען פאטש.

איז דער מאן נישט געבליבען שולדיג און באלד געענטפערט מיט א קולאק און דער פרוים אויג און נאך מיט עטליכע קלעפ אין קאפ.

די פרוי איז אנטלאפען פון שטוב. שפעטער האט זי איהם אנגעקלאגט אין געריכט און גע־שטעלט א מעדיצינישע צייגניש, אז זי איז 15 טעג געלעגען קראנק נאך די קלעפ.

און דער מאן האט טאקע דערפאר געהאט בע־קומען א חודש טורמע.

איצט האט אדוואקאט מארסעל סקאפ אויפגע־וויזען, אז דאס פארפאלק האט זיך שוין איבערגע־בעטען און ער האט געבעטען דעם ריכטער, ער זאל מוחל זיין דעם מאן זיינע קלעפ פונקט ווי דאס ווייב האט איהם מוחל געווען.

דער ריכטער שטימט איין מיט'ן אדוואקאטס אויספיהרונגען און בעפרייט דעם מאן. ער דארף בלויז צאהלען די 50 פראנק שטראף.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאכמ.

יורידישע עצות

פון דער יורידישער אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

קופאן

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים רעקלאמירען אן'אנטווארט אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעשיקט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנטווארט ווערט פערעפענטליכט. אויף אנטווארטען דורך קופאן, וועט קען אנטווארט נישט געגעבען ווערען.

104 ה. ל.

די הנחה בעפרייט צו ווערען פאר'ן טער־מין פון ארעסט איז נישט קיין פאר־בייגעהענדע אזוי גערופענע אמנעסטיע נאר א שטענדיגע נארמאלע סאנקציע צו דער 6 חדשים'דיגער מי־נימום 2/3 שוין אפגעזעסענער שטראף, ווערט נישט אריינגערעכענט דער פאר ארעסט אפילו ווען דאס געריכט האט עס אראפגערעכענט און אויך נישט דער טייל, וואס איז געשענקט גע־ווארען דעם פערמשפט'ן אויפ'ן סמך פון דער אמנעסטיע.

105 א בעקאנטער לעזער פון דער אלט־שטאט:

מיר האבען שוין נישט איינמאל געענט־פערט, אז א שותפות אקט איז נישט עפעס א בקשה אין געריכט אדער אנדער אמט וועגען קלאזול אדער ענליכער קלייניגקייט, וואס יעדער אפילו האלבער אנאלפאבעט איז ביכולת אנצו־שרייבען, דאס צוזאמענשטעלען א שותפות אבמאך אדער אנדערער וויכטיגער אקט דארף דעריבער אנפערטרויט ווערען א רעיענט אדער אדוואקאט, ווייל נאר אזא געזעצגעבער קאן קוואליפיצירען, צו דער אדער אנדער פונקט, וועלכען די צדדים האבען צווישען זיך אפגערעדט און וועלכען זיי וואלטען געוואלט ממילא אריינפלעכטען אין פרא־יעקטירטען אקט, שטייט נישט אין סתירה צו די אלגעמיינע געזעצען.

אז מיר זענען גערעכט מיט אונזער ווארנונג בעווייזט אמבעסטען דער אומשטאנד, וואס אין ביידע פאלען זענט איהר אריינגעפיהרט געווא־רען אין אן'אומפערצייליכען טעות.

א פרוי מעג טאקע אליין פיהרען אן'אייגענע אונטערנעהמונג און איז נישט פעראנטווארטליך פאר'ן מאנס חובות. בפרט, ווען דער מאן איז נישט אנגעוויזען אויף איהרע הכנסות.

א פרוי קאן אבער נישט פיהרען מיט איהר מאן קיין שותפות־געשעפט, אלענפאלס איז אזא אבמאך נישט גילטיג, ווייל ער שטייט אין א סתירה צו די אלגעמיינע געזעצען וועגען עפענט־ליכער ארדנונג און זיטליכקייט.

בארגען געלד אויף א משכן מעג מען בפרט, ווען מען בעשעפטיגט זיך נישט דערמיט פרא־פעסיאנעל און מען נעמט נישט דערפאר קיין הויכע צינזען.

ס'ענדערט אויך נישט די לאגע, וואס דאס משכן איז אין דעם פאל מאשינען. ס'גילט אבער נישט דער אבמאך, אז אין פאל, ווען דער פער־זעצער וועט דאס משכן צום בעשטימטען טער־מין נישט אויסלייזען, ווערט עס אויטאמאטיש אייגענטום, ווייל אזא בעדינג איז נעגען די גרונד־פרינציפען פון אונזער ציווילע רעכט.

106 ע. ש. פון נאווא-צעגעל. נאס:

107 הענך דזשענטעלמאן:

ענען איערע עניים ראריפט איהר זיך מעלדען שטענדיגען מיט אוגזער יוריסט טעגליך פון 3—5 נאכמיטאג מיטהערענגעגענדיג די צייטונג.

108 ש. ב.

אזא אמט פאדערט פון קאנדידאט א מאטורא נישט מעהר דער שטאט-ראט קאן ערטיילען דעם קאנדידאט א דיספענזע.

109 גל.

אויף וויפיל די קלאגען וועגען אזא ירושה שטימען מיט דער ווירקליכקייט, ווייסען מיר נישט. ווענדעט זיך אין אויסערן-מיניסטעריום וועגען אינפארמאציעס.

110 ז-ש פון נאוואמינסקא:

נישט בלויז פון קיין זוהן, נאר אויך פון אנ'איידעם קאן מען פאדערען אלימענטען.

111 הערשל פערבמאן:

דער פאבאר-עלטער רעכענט זיך ביז 23 יאהר. ביז דאמאל קאן מען בעקומען אנ'אדרא־טשעניע געוועהנליך ווערט געגעבען 2 מאל אדראטשעניעס.

קוים שטעלט זיך אבער א פאבאראווי צום ערשטען מאל פאר דער קאמיסיע. אלט־זייענדיג 22 יאהר ווערט איהם געגעבען נאר בלויז 1 מאל אנ'אדראטשעניע.

112. קר—סקי.

אנ'אופאדלאשטש קאן ערקלערט ווערען נאר א האנדעלס-אונטערנעהמער און נישט קיין אנגע־שטעלטען.

נאכמעהר: אפילו א האנדעלס-אונטערנעהמער קאן ערקלערט ווערען אנ'אופאדלאשטש נישט פאר יעדער ארט חובות, נאר אויסשליסליך בלויז פאר אזויגערופענע געשעפטליכע חובות און בשום אופן נישט פאר אזוי גערופענע ציווילע (פריוואטע) חובות.

אנ'אופאדלאשטש קאן ערקלערט ווערען א בעל חוב אפילו ווען עס טרעט נאר ארויס בלויז איין קרעדיטאר. בכלל וועלען מיר וועגען אופאד־לאשטשען און פערשידענע פארמען באנקראטען אין די נעהנסטע טעג פערעפענטליכען אנ'אויס־פיהרליכע אפהאנדלונג אויף די שפאלטען פון נ. פ.

113 ס—ק:

איהר קאנט צו יעדער צייט צוריקציהען די געגעבענע בעפאלמעכטיגונג, מעלדענדיג וועגען דעם בעטרעפענדען געריכט. איהר קאנט אבער נישט פערלאנגען פון געריכט, אז מען זאל אייך אויף דעם סמך אפלייגען דעם פראצעס אויף אנ'אנדערען טערמין.

והיה—און ס'וועט זיין

(פעליעטאן)

האלטען מיר הייסט עס איצט אב א פלאטען־קאנפערענץ, וועלכע איז צוזאמענגערופען גע־ווארען מיט דער גוטער און פרומער כוונה אוועק־צומאכען מיט דער קאנקורענץ פון קריגס-שיפען. א פיינע זאך. א שעהנער אידעאל. אפשר נישט אזוי ס'וועט זיין, ביום — אינ'ם טאג, ההוא — יענעם.

די קאנקורענץ פון ארמעען און פלאטען צווישען פעלקער אויף דער יבשה און אויף די ימים איז ווירקליך א שרעקליכע זאך און שטעלט די וועלט בדיל-הדל. חוץ דעם פערזיכע־רען עקספערטען, אז גע'הרג'עט ווערען און צו־קריפעלט ווערען אין א מלחמה איז פשוט א נאס סכנס.

די פלאטען-קאנקורענץ דערמאנט מיך, ווי אמאל אין מיין אלטער היים, אין קיעוו הייסט עס, האט עקזיסטירט א שיפס-געזעלשאפט, וואס פלעגט ארומפיהרען אויף שיפען איבער'ן היי־ליגען דניעפער יודען קיין יעקאטערינאסלאוו, קיין קרעמענטשוג, קיין פערעיאסלאוו, און אנ־דערע מקומות, וועלכע האבען געמעקלערט לופט־שלעסער פאר פריצים, געהאנדעלט מיט רח"ש און געשאכער-מאכערט מיט יקנה"ז, און אויך געפיהרט פויערים אין דער הייליגער שטאדט קיעוו אויף א בעזוך צו דער הייליגער „באזשע מאטער" (גאט'ס מוטער), זיך כ'רע ומשתחוה זיין פאר איהר און זיך קלאפען מיט די שטע־רענס אין דער אדמה ביי איהרע פיס און פון גרויסען רעליגיעזען עקסטאז פערטרינקען מיט שנאפס.

ויהי היום האט זיך געגרינדעט א צווייטע שיפס-געזעלשאפט, וועלכע האט אנגעהויבען צו קאנקורירען מיט דער ערשטער און שניידען די פרייזען. א נסיעה, וואס האט געקאסט א רובל, האט ביי איהר געקאסט פופציג קאפיקעס. האט זיך מיישב געווען די ערשטע שיפס-געזעלשאפט און האט געשניטען אויף פינף און צוואנציג קא־פיקעס. האט די צווייטע זיך מיישב געווען און געשניטען אויף 5 קאפיקעס. איז די ערשטע גע־פאלען אויף א המצאה און אנגעהויבען צו פיה־רען פאסאזשירען אומזיסט. איז די צווייטע גע־פאלען אויף א גרעסערע המצאה און האט מכריז ומודיע געווען, אז זי פיהרט נישט נאר אומזיסט, נאר זי גיט יעדען פאסאזשיר א פארציע טיי מיט ווייסער חלה.

ס'איז נישט קיין שפאס, וואס איך דערצעהל אייך דא. איהר מעגט מיר גלויבען. ס'פאסירט, אז איך זאג אמאל אנ'אמת אויך.

פלעגען יודען זיך אויסזעצען אין ערשטער קלאס און בעשטעלען טיי מיט ווייסער חלה און פויערים פלעגען זיך אויסציהען אויף דער ערד אין דריטער קלאס (קיין פערטע קלאס איז אין די שיפען נישט געווען) און מעלה-גרה זיין דעם ווייסען לחם בחינם.

איך אליין פלעג אפט מאכען נסיעות אויף די שיפען. אין לבנה נכט איז ממש א מחיה געווען צו זיצען אויפ'ן דניעפער אקעגען דער לבנה.

וואס דער סוף פון די שיפס געזעלשאפטען איז געווארען ווייס איך נישט. דאכט זיך, אז זיי האבען ביידע געבראכען דעם קאפ.

און ס'איז קלאר איצט פאר יעדען, אז אויב די פלאטען-קאנקורענץ צווישען די פעלקער וועט ווייטער אזוי אנגעהן ווי זי געהט היינט אן, וועלען זיכער אלע קאנקורענטען ברעכען דעם קאפ.

ועל כן נקוה — און דעריבער לאמיר האפען, אז פון דער איצטיגער לאנדאנער קאנפע־רענץ וועט ארויסקומען גוטעס פאר אלעמען.

איך בין זיכער, אז ס'וועט קומען א טאג אין וועלכען קריגס-שיפען וועלען אינגאנצען ערקלערט ווערען פאר אנ'איבעריגער, אומנוצלי־כער און שעדליכער זאך און אז זיי זענען נישט ווערט די קויהלען, וואס זיי פרעסען אויף, און דעם אייל, מיט וועלכען מ'שמירט זייערע רעדער.

איך בין זיכער, אז ס'וועט קומען א טאג, ווען אין סטאווו און העלענאוו וועלען ארום־שווימען קריגס-שיפען און אין די קאנאנען־לעכער וועלען זיך שפילען קינדער.

זומער-צייט וועלען קריגס-שיפען בענוצט ווערען בלויז אויף פיהרען יודען פון ווארשא קיין פילעוו.

אונטערוואסערשיפלעך וועלען בענוצט ווע־רען פאר גאנץ נייע צוועקען. פאר סוחרים וואס וואגען נישט צו ווייזען זייערע פנים'ער פאר זייערע בעלי חובות (אויב אזעלכע שעמעוודיגע סוחרים זענען נאך פארהאן אויף דער וועלט) און פאר באנקראטירטע כלל-טוער און פאר דורכ־געפאלענע פיהרער.

והיה — און ס'וועט זיין שלום אויף דער וועלט, שלום צווישען פעלקער, שלום צווישען מענשען.

וגר זאב — און זאב זשאבאטינסקי וועט לעבען בשלום מיט וויצמאנ'ען, ודוב — און א בונדיסט וועט זיך חבר'ען מיט א יעווסעקציא־ניסט, ויעשו כלם אגודה — און אנ'אגודה'ניק וועט טאנצען א כשר טאנץ מיט א תרבות'ניק.

אוי, ווי דערלעבט מען עס שוין!

אנ'איינענער

וויסענשאַפטליכע נאָטיצען

א ניי־ערפונדענער אפאראט אויסצופאָרשען דעם באָדען פון ים

די באַדענס פון די ימים בכלל און דער באָדען פון דעם מיטעללענדישען ים בפרט, האָבען שטענדיג געצויגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון געלערנטע פון פערשידענע צווייגען פון וויסען. די געאָלאָגען האָבען זיך געוואָלט בעקענען מיט די ערד פלאַסטען און זייער סטרוקטור אויפ'ן באָדען פון ים. די ביאָלאָגען האָבען זיך געוואָלט בעקענען מיט די פלאַנצען און די לעבעדיגע בעשעפענישען, וואָס זענען אויפ'ן באָדען פון ים אַזוי אַנדערש ווי אויף דער טריקעניש; און די אַרכעאָלאָגען האָבען זיך געוואָלט בעקענען מיט הייזער, פּאַלאַצען, טעמפּלען און גאַנצע שטעדט, וואָס האָבען אַמאָל עקזיסטירט און וואָס זענען געזונקען נאָכדעם, ווי דער באָדען האָט זיך אַראָפּגעלאָזען אַ סך נידעריגער ווי די אויבערפלאַך פון ים.

אָבער אַראָפּצולאָזען זיך אויפ'ן באָדען פון ים איז נישט קיין לייכטע זאַך. אַראָפּצולאָזען זיך אין ים קענען נאָר פּראָפעסיאָנעלע טויכער, און די גרויסען און בעשרייבונגען, וואָס זיי ברענגען פון דאָרטען, זענען נישט קיין פּערלעסליכע. עס איז נישט דער קוק, נישט דער בליק פון דעם ערפאַהרענעם געלערנטען. און אפילו ערפאַהרענע טויכער קענען זיך טיף אין ים נישט אַראָפּלאָזען, ווייל וואָס טיפער אין ים — אַלץ שטאַרקער איז דער דרוק פון וואַסער, און אַלץ שווערער און אומדערטרעגליכער ווערט די לאַגע. 200 פוס איז דאָס טיפסטע, וואָס דער בעסטער טויכער קען זיך אַראָפּלאָזען אין וואַסער.

און נאָך אַ חסרון איז פאַראַן:

מען קען אויפ'ן באָדען פון ים קיין פאָטאָגראַפישע בילדער נישט אַראָפּנעהמען, ווייל וואָס טיפער אין וואַסער — אַלץ פינסטערער איז דאָרטען. מען האָט שוין אַראָפּגענומען אַ גרויסע צאָהל בילדער אויפ'ן באָדען פון ים; אָבער נאָר אין אַזעלכע ערטער, וואו דער באָדען איז נישט מעהר ווי אַ צעהנדליג פוס טיף, און ווען אויבען האָט געשיינט אַ זעהר העלע זון.

אָבער נישט לאַנג צוריק האָט דער ניו־יאָרקער אינזשעניר, ד״ר האַנס האַרטמאַן, ערפונדען אַן אַפּאַראַט מיט וועלכען מען קען זיך אַראָפּלאָזען זעהר טיף אין וואַסער און אַראָפּנעהמען דאָרטען פאָטאָגראַפישע בילדער. זיין אַפּאַראַט איז געמאַכט פון דיקען און זעהר האַרטען שטאָל. די כלי, אין וועלכער איין מענש קען זיך געפינען, ווערט אַראָפּגעלאָזען אין וואַסער מיט קייטען פון אַ שיף. נעבען די קייטען ציהען זיך אויך דראָטען פון טעלעפאָן און פון אַן עלעקטרישען שטראָם. פון דער כלי שטרעקען אַרויס מעכטיגע עלעקטרישע לאַמפּען, וואָס קענען דורכדרינגען דורך דער געדיכטקייט פון וואַסער און בעלייכטען אַ היבשען שטח אַרום זיך. פון פאָרענט איז דאָ אַ שייבעל פון דעם ריינסטען קוואַרץ־גלאַז, דורך וועלכען מען קען אַראָפּנעהמען פאָטאָגראַפישע בילדער און פילמען. עס איז דאָרטען אויך פאַראַן אַ בעקען מיט צוזאַמענגעפּרעסטען זויער־שטאָף צו אָטעמען פאַר'ן מאַן, וואָס געפינט זיך אינעווייניג, און אַ כלי מיט אַ כעמישען מאַטעריאַל, וואָס שלינגט איין אין זיך די שעדליכע גאַזען, וואָס דער מאַן אָטעמט פון זיך אַרויס, און רייניגט די לופט.

מיט דער הילף פון אָט דעם אַפּאַראַט האָט זיך זיין ערפינדער, דער ד״ר האַרטמאַן, שוין איינמאָל אַליין אַראָפּגעלאָזען צו אַ טיפקייט פון 2500 פוס. איצטער קלייבט ער זיך אַראָפּצולאָזען זיך אויפ'ן באָדען פון וואַסער אין אַ פּונקט, וואָס ליגט צווישען סיציליען און איטאַליען, אין דער שטאָט טוניס אין אַפריקאַ. טויכער, וואָס האָבען זיך געהאַט דאָרטען עטליכע מאָל אַראָפּגעלאָזען האָבען בעריכטעט, אַז טיף אונטער'ן ים האָבען זיי בעמערקט די רואינען פון הייזער און פּאַלאַצען. מען גלויבט, אַז דאָרטען איז געזונקען אַ פערצייטיגע גריכישע אָדער רוימישע שטאָט. קלייבט זיך איצט ד״ר האַרטמאַן דאָרטען אַראָפּצולאָזען, אויסצופאָרשען די רואינען און אַראָפּנעהמען פאָטאָגראַפישע בילדער.

לופט־פליהער לעגען פיל האָפנונגען אויפ'ן נייעם קאָמפּאַס פון יודישען ערפינדער

דער בעוואוסטער יודישער ערפינדער וויליאַם דובעליר פון ניו־יאָרק, איינער פון די אָנגעזעהענסטע פיאָנערען אויפ'ן געביט פון ראַדיאָ, און וועלכער האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט אַ גאַנצער רייהע ערפינדונגען, הויפּטזעכליך אויפ'ן געביט פון ראַדיאָ, האָט נישט לאַנג צוריק ערפונדען אַן אַפּאַראַט, וואָס האָט שוין אַ שייכות צו לופט־פליהעריי.

זיין נייע ערפינדונג איז אַ מין ראַדיאָ־קאָמפּאַס פאַר אַעראָפּלאַנען.

ביז אַצינד זענען אויף די שיפען, אַעראָפּלאַנען און לופטשיפען געווען אין געברויך הויפּטזעכליך די פאָלגענדע דריי מינים קאָמפּאַסען: דער מאַגנעטישער קאָמפּאַס, אין וועלכען אַ נאָדעל איז שטענדיג געווענדעט אין דער ריכטונג צום נאָרד־פּאָל; דער גיראָסקאָפּישער קאָמפּאַס, אין וועלכען אַ שווער רעדעל דרעהט זיך זעהר שנעל און זוכט אָנצוהאַלטען שטענדיג דיזעלבע ריכטונג; און דער אַזויגערופענער „לופט־אינדוקציע־קאָמפּאַס", וואָס זוכט אויסצונוצען די עלעקטרישע אויסשטראַהלונגען פון דער ערד.

אָבער קיין איינער פון די קאָמפּאַסען איז נישט אַבסאָלוט פערלעסליך; מיט קיין איינעם פון זיי קאָן מען זיך נישט פערלאָזען מיט פולער און אַבסאָלוטער זיכערקייט; און נישט איינמאָל זענען לופט־פליהער פון זייערע פעהלער פערפיהרט געוואָרען.

אויף דעם קאָמפּאַס, וואָס דובעליר האָט ערפונדען, לעגט מען איצטער גרויסע האָפנונגען. דער קאָמפּאַס איז אַזוי געבויט, אַז דער ווייזער, וואָס געפינט זיך אין איהם, וועט זיך שטענדיג אויסדרעהען אין דער ריכטונג צו אַ געוויסער ראַדיאָ־סטאַנציע, און אויף אַזאַ אופן וועט ער שטענדיג אָנצייגען די אמת'ע ריכטונג אין וועלכער דער אַעראָפּלאַן פליהט.

דער ערגסטער שונא פון לופט־פליהעריי זענען די טומאַנען, וואָס גיבען נישט דעם פליהער די מעגליכקייט צו זעהן, וואָס אונטען טוט זיך, זענען שוין אַ סך אומגליקען פאָרגעקומען. רעכענט מען איצטער, אַז דובעליר'ס קאָמפּאַס וועט זיין אַ גרויסע הילף פאַר די לופט־פליהער: אי[ן] עס וועט צייגען די ריכטונג וואוהין צו פליהען, אי עס וועט אָנצייגען די ריכטיגע פּאָזיציע פון דעם אַעראָפּלאַן בנוגע דעם פּונקט, וואו ער דאַרף זיך אַראָפּלאָזען.

ל. ב.

ווילדער נקמה־אַקט פון אַ מאַן

איבער זיין פרוי'ס געליבטען — אַ משומד

ביאַליסטאָק. אין דאָרף מאַקאָוויאַן (ביאַליסט. וואָיעוואָדסטווע) האָט זיך די טעג אָפּגעשפּילט אַ בלוטיגער פינאַל פון אַ ליבע־ראָמאַן צווישען אַ משומד און אַ קריסטליכער פרוי.

אין דאָזיגען דאָרף וואוינט אַ געוויסער בערזנאָווסקי, אַ רייכער שלאַכטשיק, וואָס האָט געהאַט אַ שעהנע און יונגע פרוי.

אין זעלבען דאָרף האָט אויך געאַרבייט אַלס גמינע־שרייבער אַ יונגער משומד קראַפּיווניק, פון גאַליציען.

צווישען משומד און בערזנאָווסקי'ס פרוי האָט זיך פערקניפּט אַ ראָמאַן, וועגען וועלכען ס'האָט געוואוסט דאָס גאַנצע דאָרף, חוץ דעם אָפּגענאַרטען מאַן, וועלכער פלעגט זייער אָפט אַרויספאָהרען אין שטאָט.

בערזנאָווסקי'ס אַ קאָלעגע, וועלכער האָט נישט געקענט צוזעהן ווי זיין פריינד ווערט כסדר פערראַטען, האָט זיך איינמאָל אָנגענומען מיט דרייסטקייט און אַלץ דערציילט בערזנאָווסקי'ן און צוגעגעבען, אַז אויב ער וויל, קען ער זיך דערין גרינג איבערצייגען.

אויף מאָרגען פריה האָט בערזנאָווסקי געמאָלדען זיין פרוי, אַז ער פאָהרט אין שטאָט. ער האָט אַרויפגעצויגען אויף זיך דעם פעלץ און איז אַרויס. אין דער אמת'ען האָט ער אָנגעהויבען אָבסערווירען דורכ'ן פענסטער, וואָס וועט דאָ פאָרקומען.

אָוונט־צייט איז אַריין צו איהם אין הויז קראַפּיווניק און פערשלאָסען הינטער זיך די טיר.

אַן אויפגעצייטערטער האָט בערזנאָווסקי מיט זיין פריינד אויפגעריסען דעם לאָדען, אויסגעבראָכען די שויבען און האָבען זיך אַריינגעריסען אין שלאָף־צימער, וואו זיי האָבען געטראָפען דאָס פּאָרעל אין זעהר אַ פּיקאַנטער לאַגע.

דער פערראַטענער מאַן מיט זיין חבר האָבען פון גרויס אויפרעגונג אויסגעפיהרט אַ ווילדען טאַט — זיי האָבען קראַפּיווניקען קאַסטרירט.

די פרוי איז צושלאָגען געוואָרען ביז'ן פערלירען דעם בעוואוסטזיין.

ס'איז אָנגעקומען פּאָליציי, דער פרוי איז נאָך געלונגען אַנטצוטרעטען, קראַפּיווניק איז אָבער באַלד געשטאָרבען אין גרויסע יסורים. בערזנאָווסקי און זיין פריינד זענען אַרעסטירט.

די אויפגאַבען פון דער אַראַבישער דעלעגאַציע אין לאָנדאָן

ירושלים, (י.ט.אַ.) די אַראַבישע צייטונג „אַנגאַפיר", וועלכע האָט זיך פריהער אָפּגעגעשטעלט דעם אַרויסשיקען פון אַן אַראַבישער דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן — פּערזענליכס אַן אַרטיקעל, אין וועלכען זי פערטייטיגט איצט דעם געדאַנק פון שיקען די דעלעגאַציע. די צייטונג שרייבט:

„די לייבאָר־רעגירונג האָט זיך איבערצייגט, אַז די בריטישע אונטערשטיצונג פאַר'ן ציוניזם איז אַ געפאַהר פאַר די בריטישע אינטערעסען אין מיטעל־מזרח. מיר האָבען פריהער מורא געהאַט, אַז די דעלעגאַציע וועט זיך אין לאָנדאָן פערנעמען בלויז מיט פיהרען פּראָפּאַגאַנדע. מען קען איצט מיט צופרידענהייט פעסטשטעלען, אַז די דעלעגאַציע וועט איצט קענען אינטערהאַנדלען מיט דער בריטישער רעגירונג. וועלכע איז נעגויגט ווידער צו בעטראַכטען די פראַגע פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע".

די עמיגראַציע קיין בראַזיליע ווערט נישט בעגרעניצט

מצד די שיפס־געזעלשאַפטען ווערען לעצטענס פערשפּרייט קלאַנגען, אַז די עמיגראַציע קיין בראַזיליע ווערט בעגרעניצט און אַז אַלע, וועלכע ווילען פאָהרען דאַרפען זיך צואיילען. די שיפס־געזעלשאַפטען טוען עס, פערשטעהט זיך, צוליב שפּעקולאַציע־צוועקען, זיי ווילען אַזוי אַרום פערגרעסערען די עמיגראַציע קיין בראַזיליע.

די אַרבייטער עמיגראַציע ביוראָ, וואַרשע, לעשנאָ 3, קאָמוניקירט, אַז אַלע קלאַנגען וועגען לחלוטין פאַלש, און אַז עס ווערט נישט פאָראויסגעזעהן און אין דער נאָהענטסטער צייט קיין שום בעגרעניצונגען קיין בראַזיליע.

גלייכצייטיג קאָמוניקירט די ביוראָ, אַז די לאַגע אין בראַזיליע איז איצט נישט קיין בעזונדערס גוטע און נישט קוואַליפיצירטע אַרבייטער קענען דאָרט נישט בעקומען קיין שום בעשעפטיגונג.

ס'געהט נאָך שאַטען

(27 (סענסאַציאָנעלער ראָמאַן)

— און ער האָט זיך די גאַנצע נאַכט נישט געלייגט שלאָפען? — איז צוגעשטאַנען די שטימע אין טעלעפאָן...

— ניין... ער... ער איז וואַהרשיינליך אַזוי ווי ער האָט זיך געלייגט שלאָפען... נאָך רעם, ווי ער איז אַוועק שלאָפען, — האָט נעללי אַ צערודערטע געטענהט — ווי גאָט איז אייך ליב, זאָגט מיר, וואָס ווייסט איהר?... מיר דוכט זיך, אַז דאָ קומט פאַר עפּיס גרויזאַמעס!... אַז ער זענט איהר?... פאַרוואָס קלינגט איהר אַזוי פריה?... הלמאַי שטעלט איהר אַזעלכע אויסטערלישע פראַגען וועגען מיין פאָטער? וואָס ווייסט איהר וועגען איהם?.. ס'פאַרא עסקים האָט איהר מיט איהם?... ביטע... איך בעט אייך — זאָגט עפּעס... זעהט איהר רעדען נישט, אַז איך בין שוין אינגאַנצען צוטומעלט?...

זי האָט גערעדט אָהן אַ סדר, און איהר ציטערדיגע האַנד האָט היסטעריש גערוקט דאָס טעלעפאָן־טרייבעל.

נעללי האָט מורא געהאַט, אַז דער אומבעקאַנטער מענש, וואָס דערוויסענדיג זיך דאָס ער האָרך, וועקן אַרויפען דאָס טרייבעל, זאָגט גאָרנישט ענטפערען און כּערשווינדען...

— רוהיגער פרייליין! כאַפּט נישט אַזוי!... מיט מיר האָט דער ענין קיין שייכות נישט!... איך האָב בכלל מיט דעם קיין שייכות נישט — נעהמט עס אייך גוט אַריין און זינען!... אָבער, ווי זאָגט מען עס: אַ טובה פאַר טובה!... אויב איהר, איהר ווילט זיך פאָלגען מיין עצה, טאָ האַלט די צונג הינטער די ציין און זאָגט קיינעם נישט, אַז איך האָב געקלונגען... אַפּגעהיטען זאָלט איהר ווערען דערפון... רעדט נישט אַ וואָרט, ווען פּאָליציי וועט קומען, איהר...

— פּאָליציי!? — האָט נעללי דערשראָקען אַרויסגעשעפּטשעט אָנשפּאַרענדיג זיך אויפ'ן טיש, כדי נישט אַנידערצופאַלען.

— יאָ, פרייליין. פּאָליציי... מ'וועט קומען צו אייך נאָך איידער איהר וועט פערענדיגען פריה־שטיק — געדענקט מיינע רייד. און זיי וועלען אייך נעהמען אויפ'ן פערהער, זאָלט איהר פערגעסען אין רעם, אַז עמיצער האָט געקלונגען צו אייך אינדערפריה... איך האָב קיין שום שייכות נישט מיט רעם — געדענקט!... „מאָיאָ כאַטאַ ז'קראַיו" — וואָס עס זאָל נישט האָבען געשעהן. ווייס איך דערפון גאָרנישט... איך האָב געוואוסט אַז דער העער ליפּאָווסקי נעהמט זיך אַ שווערען ענין, און אַז אַזוי גלאַט וועט ער פון דעם חברה־מאַכים קענען נישט אַרויסקומען... איך האָב איהם געראַטען געטריי־ערש, ער זאָל דעם גאַנצען ענין אָפּלאָזען... איך האָב איהם אַזוי אויך געזאָגט... איהר פערשטעהט? האָט עס אין זינען, פרייליין, און פערגעסט עס נישט, ווען פּאָליציי וועט אייך פערגעבען פראַגען. איך עקזיסטיר בכלל נישט. געדענקט אַז דאָס אַזוינע „זיינע מענשען" עקזיסטירען נישט, און אַז קיינער פון זיי ווייסט נישט וועגען דער האָוער זאַך...

— אָבער דאָס איז דאָך אַ ליגען! — האָט נעללי פערצווייפעלט אויסגערופען — איהר ווייסט וואָס עס איז געשעהן, אַנישט זאָלט איהר דאָך נישט געקלונגען האָבען? פאַרוואָס זאָלט איהר נישט זאָגען, ווי מען רופט אייך? פאַרוואָס האָט איהר געוואוסט, אַז מיין פאָטער האָט נישט גענעכטיגט אינדערהיים, און פאַרוואָס ווייסט איהר, אַז אַהער וועט קומען פּאָליציי?... ענטפערט!

לאָזט מיט דעם צורה, פרייליין! פּאַניגיכען וועט איהר זיך אַליין אַלץ דערוויסען!... איך לייג אָפּ דאָס טרייבעל... איך האָב שוין סייווי זיך צופיל צערעדט מיט אייך!

— אָבער איהר מוזט דאָך ענטפערען!... אָך, כ'בעט אייך, רייסט נישט איבער!... האַללאָ, איהר הערט?... איך זאָג אייך, איהר זאָלט ענטפערען אויף מיינע פראַגען... אַנישט — שווער איך אייך — וועל איך באַלד אַלץ דערציילען דער פּאָליציי... וואו איהר זאָלט זיך נישט געפינען, וועל איך סיי־ווי דערקענען אייער קול, און — איך וועל דער פּאָליציי אַלץ דערציילען... איהר הערט — אַלץ, אַלץ וועל איך דערציילען... זאָגט, וואָס איז געשעהן?.. איהר ווילט עפּעס אויסבעהאַלטען פון מיר... אפשר האָט איהר פשוט מורא צו זאָגען, וואָס עס האָט פּאַסירט!... ס'אַראַ נאַרישע געהיימנישען!

— נאַריש, פרייליין? — די סקריפּענדיגע שטים האָט אָפּגעהילכט מיט אַ דראָהונג — איהר וועט שוין פערטיגערהייד זעהן, צי נאַרישע צי חכמה־דיגע... אין אַ שעה אַרום וועט איהר האָבען ביי זיך אַ האָפּטע לייטישע געסט... איהר קאָנט זיך פערלאָזען אויף מיר... דאַן וועט איהר זיך יאָגען אַלץ דערוויסען!... ס'איז דאָך סוף כל סוף נישט מיין אויפגאַבע צו אָנזאָגען דער גנעדיגער פרייליין, פּאַס־קורנע בשורות... איך קאָן עס טאָן... איינס נאָר קאָן איך אייך זאָגען, אַז אויב דער העער ליפּאָווסקי איז נישט צוריקגעקומען אַהיים פון'ם לאַבאָראַטאָריום, הייסט עס, אַז יענער פערשוין האָט איהם מנצח געווען!

— וואָס... וואָס ווילט איהר זאָגען? — האָט נעללי אַרויסגעשעפּטשעט, פיהלענדיג, אַז די פיס האָבען זיך איהר אונטער... דאָס בלוט האָט איהר אָפּגעשטראָמט פון האַרצען און איז פערקיהלט געוואָרען:

לאַבאָראַטאָריום! — דער מענש האָט געזאָגט: „פון לאַבאָראַטאָריום"... צי איז דאָ נישט פערמישט דניאל וואַלדמאַן!?...

נעללי איז געווען נאָהענט פון פאַלען אין חלשות.

— זאָגט ווייטער, — האָט זי זיך געבעטען — זאָגט וואָס איהר האָט געוואָלט זאָגען... איך האָב נישט פערשטאַנען אייער אָנצוגעהערעניש... וואָראָם איז דער העער ליפּאָווסקי געגאַנגען ביינאַכט?

— פרייליין, כ'האָב קיין רעכט נישט צו מעהר רעדען... כ'האָב אַזוי אויך געזאָגט אייך צופיל... אַחוץ, פרייליין! פערגעסט אין רעם, אַז איך האָב אייך גע־קלונגען.

אויף יענער זייט דראָט האָט עפּיס אַ טרישטשע געטאָן: דאָס האָט יענער פערשוין אָפּגעלייגט דאָס טרייבעל.

עס איז געוואָרען שטיל.

(פאָרזעצונג קומט).

טעלעגראמען

פון „ארדט"

היינט מיטוואך 9.30 אוונט ווערט געשפילט „הינגעלעבט". דער פרייז פון די בילעטן איז רעדוצירט געוואָרן. בילעטן פון 1.50 ביז 4 זל. בעקומט מען אין דער קאסע פון טעאטער.

מאָרגן, דאנערשטאג 9.30 אוונט ווערט געגעבן א פאפולערע פארשטעלונג פון 1—3 זל. בילעטן בעקומט מען שוין אין דער קאסע פון טעאטער פון 11—1 און פון 5 נאכם.

גרויסער ערפאלג פון בעטי קעניג

די גאסטראלען פון דער בעליבטער בעטי קעניג האבן גרויס ערפאלג. זייט מעהרערע וואכען איז די פילהארמאָניע שבת נישט געשפילט געוואָרן, דעם שבת ווערט יא געשפילט. פרייטאג און זונטאג ווערט געשפילט „דער שלאגער די „ביבירער חתונה", שבת דער „פרייליכער מאטראָז", שבת ביינאכט — „לייבעלע מזיק".

פון פוילישן טעאטער

היינט ווערט געשפילט „דער פאטער" פון סטרינדבערג.

אפגעלעגט א פראצעס פון א יודישען פאליציאנט אין ירושלים

ירושלים, 28. (יט"א טעלעגראפיש).

היינט איז דא פארגעקומען דער פראצעס פון דעם יודישען פאליציאנט אין תל־אביב, סירקים, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דערמארדען אַן אראבישע פאמיליע.

דער פראצעס איז אפגעלעגט געוואָרן, מחמת דער בעשולדיגטער איז שווער קראנק.

בעפרייט אַן אראבישען שטי־וועל־פוצער,

וועלכער איז געמשפט געוואָרען פאר דערמאָרדען א יוד

ירושלים, 28. (יט"א טעלעגראפיש).

אין היפה'ער קריידגעריכט איז היינט פארגעקומען דער פראצעס געגען אַן אראבישען שטיוועל פוצער. וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין ערמארדען דעם יוד אברהם אביגדור פון תל־אביב.

דער בעשולדיגטער איז בעפרייט געוואָרען, מחמת מאנגעל אין בעווייזען, און צוליב דעם, וואס דער גרוית־פערהער איז נישט פארגעקומען פון תל־אביב, ווי דאס פאָדערט דאס געזעץ.

אויסנאהמס־צושטאנד אין צפון־ארץ־ישראל

ירושלים, 28. (יט"א טעלעגראפיש).

די ארץ־ישראל רעגירונג האט ערקלערט אויסנאהמס־צושטאנד אין עכו.

חארשינליך איז עס א רעזולטאט פון די לעצטע אנפאלען וואס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען דורך די רויבער־באנדעס אין צפון־ארץ־ישראל.

אַביגדור־קניה אין א"י

ירושלים, 28. (יט"א טעלעגראפיש).

דער לאטיינישער פאטריארך פיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען א קניה פון פינף טויזענד דונאם באדען אין דער געגענד פון יענין.

א פילאזאפישע געזעלשאפט אויפ'ן נאמען פון אחד־העם

ירושלים, 28. (יט"א טעלעגראפיש).

ס'איז איצט געוואָרען 3 יאהר נאכ'ן טויט פון אחד העם.

אין צו אמענהאנג דערמיט האט די העברעאישע אוניווערסיטעט ארויסגעלאזט אַן אויפרוף וועגען גריבדען א פילאזאפישע געזעלשאפט אויף זיין נאמען.

קבלת־פנים פאר נחום סאקאלאוו

אין ליטעראטן־פעראיין

וארשא, 28. (יט"א) אין יודישען ליטעראטען און זשורנאליסטען־פעראיין אין וארשא איז פארגעקומען א פייערליכער קבלת־פנים לכבוד נחום סאקאלאוו.

ס'איז אנוועזענד געווען די גאנצע שרייבער משפחה מחוץ די לינקע. די פייערונג האט געעפענט ה' קארלינער. דעם פארזיץ האט געפיהרט ד"ר גאטליב.

מיט רעדעס לכבוד דעם גאסט זענען ארויסגעטראטען צבי פרילוצקי, הלל צייטלין, ש. יאצקאן, העפטמאן, שוואלבע, אלחנן צייטלין, פעלדשטיין, פרוי בארא‏חסקא און י. מ. נייטאן.

צום סוף האט דער גאסט געענטפערט, בעזונדערס אפשטעלענדיג זיך אויף זיין פובליציסטישער טעטיגקייט אין וארשא.

א לאנגיעהריגער געוועזענער גערבטס־סעקרעטער

שרייבט אלע־ליי ביטעס און קלאגעס, קליידונגען און זאבעזפיעטשע־ניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.

א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־עניניס

B. MANN, Piotrkowska 10.

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און וענערישע קראנקהייטען און ליבעראליטעט. נעמט אן פון 4—7 אין אוונט.

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

מעכטיגער פילם!

דיגאספוזינר

מיט'ן גענ‏יאלען עקראן־טראגיקער

Emil Jannings

אין דער טיטול־ראָלע.

קירציליך: „ניבעלונגען" מיט Paweł Richter אין דער הויפט־ראָלע.

פערשטערקטער ארקעסטער. דער זאל איז גוט בעהייצט.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען. פארקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

אייגענע פראצאַטניע פון זעמליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: תקלאַטען, ארטאפעדישע, קארסעטן ליבע פיס, בארשטען א. ז. וו. קאנסולטאציעס פון 5—7 אוו.

צייערנער נטעהרט.

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאלאג־אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 134-72

נעמט אן פון 6—8 אוונט

OGŁOSZENIE.

OGŁOSZENIE.

Na wniosek Rady Spółdzielczej z dnia 22 kwietnia 1929 r. została z urzędu rozwiązana przez Sędziego Rejestrowego Sądu Okręgowego w Łodzi, Spółdzielni „Wydział Handlowy przy Cechu i Związku Majstrów Piekarskich Chrześcijan i Żydów w Łodzi" Spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami i zarządzono przeprowadzenie likwidacji. Likwidatoremi zostali mianowani: K. Graliński, L. Fingerhut, M. Goldberg i O. Langhoff.

Komunikując o tem, likwidatorzy wzywają aby wierzyciele ze swemi roszczeniami do wspomnianej Spółdzielni zgłaszali się do Kazimierza Gralińskiego, Łódź, ulica Kopernika Nr. 30 w terminie do dnia 1 marca 1930 roku.

Podpisali:
(—) K. Graliński, (—) M. Goldberg.
(—) L. Fingerhut, (—) O. Langhoff

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87

ספעציאל ארצט פאר הויט־ און וענערישע קראנקהייטען. מענער־שוואכע. אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען נעמט אן פון 8—2 נ.מ. און פון 5—9 אוו.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר רשקאווסקי נאז האלז, אויערן קר. 10—11 2—3 6—7

ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר. 10—11 1—2

ד"ר גאלדשטיין־ אויגען־קראנקהייטען פאלאק 1—2 7—8

ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען 12—2 הוץ זונ.

ד"ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען 10-12 4-5

ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס־הילף 11-1½ 5-6

ד"ר האנטאר כירורגישע־קראנק. 4½-5½ זונ. 1—2

ד"ר חיינבערג אינ. קראנק לונגען 12—1, 6½—7½

ד"ר סטופעל רענטגען 12—2, 4—6

א. גראיענטשיק צאהן־ארצט 3—7

נ. ראזעס צאהן־ארצט 8—2

צאהן־מגנד הס"זנגב, בעלייכטונגען, קארבונען, מאסאזש א.א.וו.

אין דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען־אינסטיטוט

תהילונג פון הויט קראנקהייטען און קאפ (פארך) מיט רענטגען שטראלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעדיצינישע אנאליזען. א קארט פאר שטאמלער. אויסלענדיגע גיבן שטראלן שקארלאטין פון 4—5 נאכם

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.־קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

נייעס בלויז פאר יודען!

די לאנג־עקזיסטירענדע טלתים־פאבריק

עמפפעהלט צום פסח־סעזאן א גרויסען און רייכען אויסוואהל פון עכט וואלענע, האלב־וואלענע און זיידענע כמו טערקישע טלתים, ווי אויך טלתים קטנים.

הורט און דעטייל! ביליג און רעעל!

יחיאל מינסקי, לאדז, סאלנא 6

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטסקאנסולענטען־ביוראָ צו ה' מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכצדניע 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאָווע, אפעלאציעס, אדוואקאַגיעס, טלאָוועס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות און אורענדע רעזשיממשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט פיעטריקאווער 17.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקהייטען, און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

8־זנג, אויסוועדטס־זאקן־פאבריקאנטן!

דערמיט מאך איך בעקאנט אלע זאקען־פאבריקאנטען, אז אין מיין

מעכאנישער זאקען־פאבריק

ווערען אנגענומען זעמטליכע זאקען־אויסארבייטונגען, אלערליי פאסונג־שטריכען. אויך דאמען און שקארפעטען, צו ביליגע פרייזען און רעעלע אויספערטיגונג. צו מעלדען זיך

פאנסקא 27

אין דער שטרימף־פאבריק.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47

נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אוונט.

צאהן־ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ד. ענטיסטישער קאבינעט.

בושעווסקע 11, טעלעפאן 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר 3½—4½

ד"ר סערשנער קינדער־קראנקה. 9-11 3-4½

ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען 12—2

ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס־קר. 12½—1½

ד"ר שמירגעלד נערווען און געמיטליכע קר. 1—2

ד"ר גאלדבלאט אויגען־קראנקה. 12½—1½

ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען 2—3

ד"ר שמערלאווסקי פרויען־און געבורטס־הילף 3½—4½

פסיכא־טעראפיע, שפראך־שטערונגען ווי שטאמלען א.א. און פאקען־שפריצן, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראהלונג, איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס, אויף ערלעגע הייזלען און שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגטער און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען־אינסטיטוט.

ד"ר ראזשינסקי טאר אפאלסקא צאהן־ארצט 10—1 3—6

ק נסטליכע צייהן, קארונען, מאסטען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. med. L. Pikielny

אורא לאג

ספעציאל־ארצט פאר נירן, בלאז און הארן־קראנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אוונד.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער־שוועכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

דאס קענען פרעמדע שפראכען — איז א זיכערקייט אין לעבענס־ערפאלג.

לערנט אייך פרעמדע שפראכען אין דייטשען אינסטיטוט צו שטודירען אונטער די אויגען. דייטש, פראנצויזיש, ענגליש, פאר די וועלכע רעדען רוסיש און יודיש.

די ווייטערע מעטאדען, אינדיווידועלע אונטעריכט, גלענצענדער ערפאלג אין א קורצער צייט. פערזענליך אויסגעזוכטע פראגראמען און פראספעקטען.

אדרעס: LINGUANAEUM

Lehrinstitut für Fremdsprachen,

BERLIN W 15, Hohenzollerndamm 2.

אבאנעמענטס־פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגן א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן איינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז דער פערלאג נישט פארענטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז: פאר'ן טעקסט — 18 גר. פריימאג און ערב יו"ט — 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט — 40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „

נאכ'ן טעקסט — 12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „

פאר א מיליטער־שורה; פאר דער שטעם 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.